

Na Dogodogoro Ti Jone

Na Podapodalaina

¹ Pana buka ani za qari takuti ria na zakazava za vavotu lameria pana dogodogoro i Jisu Karisito. Na Tamaza tu za vani i Jisu Karisito za na dogodogoro aza, ko mina ule votu vakabere vadi ria nana nabulu na veveidi na zakazava nake zovaina beto pala mari pidoko lame za guni. Ko i Jisu za garunia za nana mateana ko za ule votu vani za nana nabulu i Jone,

² ko i Jone za ululedi ria na zakaza za batiria. Ko na zakazava za batiria i Jone ria na paranga tana Tamaza beto na ululena i Jisu Karisito.

³ Mina tamana aza mina tiro votudi na paranga korokorotai ari, beto ko mari tamana ria mari vainongorodi beto mari tutiria na paranga qari takuti pana buka ani! Ura za tori tata lame tu za na totozo totonai mari gore votu ria na zakazava ari.

Na Paranga ti Jone lao tadiria ka Vitu Ekelesia pa Esia

⁴ Ara Jone za qa kuti lao pana tadigamu ka vitu ekelesia pa ia pa Esia.

Mi kole somana pana tadigamu za na variroqu varialona beto na bule na lame veidi tana Tamaza, aza za korapa koviria, za kole perangaina tu, beto pala mina korapa tu uka riza. Beto ko na variroqu varialona beto na bule aza za koko lame vei tugu

tadi ari ka vitu ongongu pana moena na nyumun-yumu bangarana;

⁵ beto ko na variroqu varialona beto na bule aza za koko vei ti Jisu Karisito, aza na tarangena nana ulule, na tinoni za turu mule momoe pana uke, beto ko aza za bangaradi ria na bangabangara pa kasia guguzu.

Aza za roquroqugita za gita ko pana orunguna za ruvatagita pana nada sela za gita,

⁶ beto ko za roiti veidigita nana butubutu iama aza, ko taqe nabuluni gita za na Tamaza na Tamana. Ko pana ti Jisu Karisito mi kole za na vinalavata beto na neqi kamua na kamua! Agua.

⁷ Dotu, za korapa lame pa lei aza!

Ko doru tinoni za pala mari batia aza, tavitia ria na tinoni qari qatai aza.

Ria doru puku tinoni pa pezo za mari lukana takulangani aza.

E, mina vei tugu! Agua.

⁸ <<Ara za na podapodalaina beto na vinabeto-betona,>> za gua za na Bangara na Tamaza, <<aza za korapa koviria, za kole perangaina tu, beto pala mina korapa tu uka riza, na Tamaza vivana jola.>>

Na Karisito za Votu ti Jone

⁹ Ara Jone, ara na taimiu qa tutia i Jisu ko qa somana vitigi tavitigamu pana binangara tana Tamaza beto qa turu vangaju. Qa taloi pale pa nuza pa Patimosi ara, ura qa vatavatarangeni ara za na paranga tana Tamaza beto na ululena i Jisu Karisito.

¹⁰ Pana rane tana Bangara qa taaru pana neqi tana Ongu Tabuna ara beto qa nongoria za maka

mamalaingi lavata za vaqoro viva vei na kuvili pa liguqu.

¹¹ Ari za gua vei za na mamalaingi aza, <<Mu kuti vakoleria pana buka ria qu batiria beto mu garunu laoni tadiria ka vitu guguzu lavata ari: pa Episasi, pa Simuna, pa Peqamosi, pa Tuatera, pa Sadesi, pa Piladelapia beto pa Laodikeia,>> za gua.

¹² Nari ma balinga ko ma batia i zei za korapa parangaziu qa gua, ko qa balinga nari za qa batiria za ka vitu tuturuna tana juke. Ko na tuturuna tana juke ria za qari taroiti pa qolo,

¹³ ko kolenana pana varikorapaidi ka vitu tuturuna tana juke za kale vei maka Tuna na Tinoni za vazaea na poko kakaza gojo doruru za gore tu kamu pa nenena, beto ko na qolo za pilusavarani pa raqoraqona.

¹⁴ Na vurunguna pa batuna za keka valavalaka vei na vulu babi na lei, na matana za tolanga vei na memeani iku,

¹⁵ na nenena za vei na kilangani barasi za tavalioso pana iku, beto na mamalaingina za vei na ovangana na kijarani pie.

¹⁶ Na lima kale matuana za aruni ka vitu seru, pana ngujuna za votu na benete za gani varikale, beto na izumatana za kabere tolanga vei na tapo korapa rane.

¹⁷ Ko totonai qa batia ara aza, nari za qa matagutu vitivitigi, ko qa lotu gona kole pa nenena kale pu vei na tinoni ukequ. Nari za vaoponiziu na lima matuana beto za parangaziu, <<Muke matagutu! Ara za na podapodalaina beto na vinabetobetona.

¹⁸ Ara za na toaqu! Qa uke mae tu perangaina, ba dotu koviria za qa toa kamua na kamua. Ara qa izongia za na viduluna na uke beto na ia tadiria na tinoni ukedi.

¹⁹ Ko koviria mu kuti vagoreria na zakazava qu korapa dogororia, beto ko ria na zakazava mari pidoko votu uka riza.

²⁰ Ani za na ginugua golomona ka vitu seru qu batiria pa lima kale matuaqu, beto ko ka vitu tuturuna tana juke. Ari ka vitu seru za ka vitu mateana tadiria ka vitu ekelesia, goto ka vitu tuturuna tana juke za ka vitu ekelesia.>>

2

Na Nongoro tadiria na Ekelesia pa Episasi

¹ <<Tana na mateana tana ekelesia pa Episasi za ani mu kutia:

Ari ria na paranga tana za aruria ka vitu seru pana kale matuana beto za rerege pana varikorapaidi ari ka vitu tuturuna juke qari taroiti pana qolo. Ari za gua vei aza,

² <Qa gilagilariaqua ara ria na mua roiti qu gozoro taleni vitigi, na mua turu vangaju, beto quke tavaraguadi tugu vei ria na tinoni ikikeredi. Qu tori podekeria tugu ao ria qari gigala muledi na tinoni tagarunudi, ko qu tori bati votudi tu za na tinoni nyonyoravadi gu ria.

³ Qu turu vangaju, beto ko qu gozoro taleni vitigi nizongoqu ara beto qu pavu taleni ao.

⁴ Ba ani gu za qake tavaraguani ara pana tamu: koviria quke variroqu vei qu vevei na totozo momoe ao.

⁵ Ko mu roqu vakoititia za na zouna vei ketakoi qu koko lotu. Mu gabala ko mu roitidi ria na roiti qu roitidi pa totozo momoe. Vei munake gabala za pala mana lame ko mana varijo paleni pana nana kolekolena za na mua tuturuna juke.

⁶ Ba ani za aza qa qeranigo ara ao: quke tavaraguadi tu ao za na roiti tadiria maka puku tinoni qari gigaladi na Nikolaitesi, ko ara ba qake tavaraguadi tugu ria.

⁷ Na tinoni za pore talingana za mi nongoria aza vei za pojai na Ongu Tabuna tadiria na ekelesia! Pana tadiria na tinoni mari turu varene pana dia rangerange, za ara mana valalumuria ko mari tekua za na vuana na suvege varivatoana, aza za pidoko pana inuma tana Tamaza,> za gua,>> za gua aza.

Na Nongoro tadiria na Ekelesia pa Simuna

⁸ <<Beto tana mateana tana na ekelesia pa Simuna za ani mu kutia:

Ari ria na paranga tana podapodalaina beto na vinabetobetona, aza za tori uke mae tu ba za toa mule. Ari za gua vei aza,

⁹ <Qa gilagilaiqua ara za qu tangangulu na suvere golaba ao (ba pana toa ongongu za qu izizongo za ao)! Beto qa gilagilariaqua tugu ara ria na zakazava ikikeredi qari poja tarinigo ria qari gigala muledi na tinoni Jiu, ba qari seke gu goto na puku tinoni gu pana varikamu ti Setani ria.

¹⁰ Munake izongo matagutudi ria na tapata pala iapeki muna gozororia. Mu vainongoro lame ko! I Setani za pala mina gona lugedigamu pana ruma varipiuna za kaki gamu, ko mina

podekegamu, ko ka manogaputa rane mina vat-apatagamu. Ba vei muna tavauke tu ba muke beto rangeziu ara, ko ara mana vanigo na toa jola, aza za vei na pinia za tekua na varene tonai za vakilasaria nana kana.

¹¹ Na tinoni za pore na talingana za mi nongoria aza za pojai na Ongu Tabuna tadiria na ekelesia! Ria mari turu varene pa dia rangerange za marike tavavitigi pana uke vinaori,> za gua aza.>>

Na Nongoro tadiria na Ekelesia pa Peqamosi

¹² <<Beto pana tana mateana tana na ekelesia pa Peqamosi za ani mu kutia:

Ari ria na paranga tana tinoni za izongia na benete za gani varikale. Ari za gua vei aza,

¹³ <Qa gilagilaiqua ara za na ia ketakoi qu suveria ao za na ia ketakoi za kolea na nyumunyumuna bangara beto za tavabangara i Setani. Ba ao qu aru tamana vamauru beto quke kilu paleni na mua rangerange lame pana taqu, vei tugu pa totozo za tavauke i Anitipasi. Aza na tinoni zake koroto ululeni na veveiqu ara pana tadiria na tinoni aza. Aza za tavauke pa varikorapaimiu gamu, ketakoi za suvere i Setani.

¹⁴ Ba ka viza zakazava gu za zake vaqeraziu ara pana tamu. Koledia kaki gamu za qari tutia na varivagigalai ti Balamu, aza za vagigalaia i Balaki ko mi valoturia ria na tinoni Izireli za ko mari tekuria na ganigani qari tori tavavavui lao tu tadiria na beku beto mari roitini na toa manugu za gua.

¹⁵ Beto ko koledia tugu ria kaki tinoni pa varikorapaimiu gamu qari tutia na varivagigalai

tadiria maka puku tinoni qari gicaladi na Niko-laitesi, ko ria ba qari toa vei tugu na manugu.

¹⁶ Ko mu gabala! Munake vei za nake zovaina beto pala mana lao tamu ko mana vavarajadi ria na benete varipera za votu pana ngujuqu ara ria.

¹⁷ Na tinoni za pore talingana za mi nongoria aza za pojai na Ongu Tabuna tadiria na ekelesia! Tadiria qari turu varene pana dia rangerange, za ara mana iadi na tekuteku poreveveina kole golomona. Beto ko mana okoto vadi na patu kekekana ketakoi za takuti za maka izongo koregana aza kepore maka tinoni za gilagilai, goto makana vapusapusalai gu na tinoni za teku vakarovia aza za gilagilai,> za gua,>> za gua aza.

Na Nongoro tadiria na Ekelesia pa Tuatera

¹⁸ <<Beto tana mateana pa ekelesia pa Tuatera za ani mu kutia:

Ari ria na paranga tana Tuna na Tamaza, aza na matana za tolanga vei na memeani iku beto na nenena za kilanga vei na barasi za tavalioso pa iku. Ari za gua vei aza,

¹⁹ <Qa gilagilaiqua ara ria na mua roiti, na mua variroqu, na mua rangerange, na mua roiti ninabulu, beto na mua turu vangaju. Ko qa gilagilaiqua tugu ara za koviria qu roiti viviva jolani na totozo momoe ao.

²⁰ Ba ani za zake vaqeraziu ara pana tamu: quke iju pale i Jezabelo, aza na reko za gigala muleni na tinoni korokorotai tana Tamaza aza za gua. Ko pana nana varivagigalai za toka vapiuria aza pana toa lulasana ria na qua nabulu, beto za vagigalairia ko qari gania za na ganigani qari tori tavavavui lao tu tadiria na beku.

²¹ Qa tori vani tu na totozo ara aza ko mi gabala qaguni, ba zake nyorogua gabala loi pale aza za na toa lulasana.

²² Ko mu vainongoro ko! Pala mana gona vakole paleni ara pana lovu aza ko mina vakamuni na mo. Beto ko ria qari barabarata tavitia aza ba mari gozoria tugu za na vitigi vei marike gabala pana roiti ikikeredi tana aza ria.

²³ Beto ko mana vauke paledi ara doru koburu tana. Ko doru ekelesia mari gilagilai za ara gu qa gilagila betoria za na roqudi beto na bulodi na tinoni, beto ko ara tugu mana okoto vadigamu na tabarana na padana na miu roiti gamu roitidi za gamu.

²⁴ Ba pana tadigamu kaki goto tinoni Tuatera gamuke somanani nana varivagigilai ikikerena beto gamu oqoro gilagilai na toa golomona ti Setani vevei aza, za manake vadigamu mule kaki pogozo mamatana.

²⁵ Goto mu aru tamana vamaururia gu aza gamu izongia tinganai mana lame ara.

²⁶ Ko aza za turu varene beto za kopu vaokotoria na roiti taqu tinganai mina kamu pa betobetona, za mana vani na neqi ara ko mina matamatani na pukupuku tinoni aza.

²⁷ Ko na tinoni aza za mina bangaradi ko minake aru qeraqeradi; goto mina aru veidi na raro patu za imimete,

²⁸ maka moqaza vei ara makaqu ba qa teku neqi tana Tamaqu, beto mana vani na seru volavolaza leana ara aza.

²⁹ Na tinoni za pore talingana za mi nongoria aza za pojai na Ongu Tabuna pana tadiria na

েকেlesia,> za gua,>> za gua aza.

3

Na Nongoro tadiria na Ekelesia pa Sadesi

¹ <<Beto tana mateana pa ekelesia pa Sadesi za ani mu kutia:

Ari ria na paranga tana tinoni aza za toliria ka vitu Ongonguna na Tamaza, beto ko za izongoria ka vitu seru. Ari za gua vei aza, <Qa gilagilariaqua ara ria na mua roiti. Qu tanongonongoro na toamu ao, ba na ukemu gu za.

² Mu suvere gelegele, ko mu vaneqiria na mua uana qari tata uke. Ura qa dogoria ara za kepore maka mua roiti za okoto pana dogodogoro tana Tamaza ao.

³ Mu roqu vakoititia aza qu tori nongoro tekua tu perangaina; mu vatabea aza beto mu gabala loi pale na mua sela. Ba vei munake suvere gelegele ao, nari za mana lao tamu vei na tinoni ikikona ara, ko munake izongo gilagila podekia ao za na totozo totonai mana kamugo ara.

⁴ Ba koledia pana tamu ari ka vizaviza tinoni pa Sadesi qari lioso, qarike lotu pana sela vei ria zake tavapaji na dia poko. Ko ria za mari vazae poko keala ko mari rerege tavitiziu ara, ura na padadi tugu mari roiti vei.

⁵ Aza za turu varene pana nana rangerange, za mina tavazaeni na poko keala vevei aza beto manake amu paleni ara na izongona pana buka za kolea na izongodi ria qari tekua na toa aza. Mana ule votuni ara pana moena na Tamaqu beto tadiria na mateana za na izongona na tinoni aza.

⁶ Na tinoni za pore talingana za mi nongoria aza za pojai na Ongu Tabuna pana tadiria na ekelesia,> za gua,>> za gua aza.

Na Nongoro tadiria na Ekelesia pa Piladelapia

⁷ <<Beto tana mateana pa ekelesia pa Piladelapia za ani mu kutia:

Ari ria na paranga liosona beto na zozotona. Aza za izongia za na vidulu ti Devita, ko totonai za revangia na atakamana aza nari za kepore maka tinoni za boka patea, beto tonai za patea nari za kepore maka tinoni za boka revangia. Ari za gua vei aza,

⁸ <Qa gilagilariaqua ara ria na mua roiti. Dogoro, qa tori vanigo tu ara za maka atakamana revangana ko muna nabuluniziu, ko kepore maka mina boka patea za na atakamana aza. Qa gilagilaiqua za nake lavatana za na mua neqi, ba qu kopudi ao na qua paranga, beto quke kilu paleniziu ara.

⁹ Dogoro! Ria maka puku minete tinoni ti Setani qari gigala muledi na tinoni Jiu zozoto ba na sekesekeki, za pala ara tu mana valameria ko mari kokotungu pa moemu ao, ko mari gilagilairia za ara qa roquroqugo ao.

¹⁰ Ura qu kopuni ao za na qua vavanau, ko qu turu vangajuria na tapata. Ko ao za pala mana kopu vasarego tugu ara pana totozo tapata pala mina raja pa kasia guguzu doruna ko mina podekeria na tinoni pa pezo.

¹¹ Minake zovai beto mana lame ara. Mu kopu valeanani gu aza qu izongia, ko kepore maka tinoni mi teku vakeninigo za na mua pinia.

¹² Na tinoni za turu varene za mana veidi na barabara patubiti maurudi pana zelepade tana qua Tamaza, ko minake tavakanoko ketakoi aza. Beto ko mana kutiria ara pana tana za na izongona na qua Tamaza, beto na izongona na guguzu lavata tana Tamaza, aza na Jerusalema koregana mina votu lagere vei tana qua Tamaza pa noka, beto ko mana kutia tugu vei ara pana tana za na izongoqu koregana.

¹³ Na tinoni za pore talingana za mi nongoria aza vei za pojai na Ongu Tabuna pana tadiria na ekelesia,> za gua,>> za gua aza.

Na Nongoro tadiria na Ekelesia pa Laodikeia

¹⁴ <<Beto pana tana mateana pa ekelesia pa Laodikeia za ani mu kutia:

Ari ria na paranga tana na Agua, aza na tarangena beto za ululeni na veveina na Tamaza, aza za na Bangaradi ria doru vinapodaka tana Tamaza. Ari za gua vei aza,

¹⁵ <Qa gilagilariaqua ara ria na mua roiti. Quke lomozo, beto quke mangini. Na qua nyorogua za ao bu lomozo gu babu mangini gu qa gua!

¹⁶ Ba ao qu mangini varikorakorapai, quke lomozo gu beto quke mangini gu, ko pala mana tue votu palenigo ara pa ngujuqu ao.

¹⁷ Ura qu paranga za ao, Na tinoni izizongoqu, na puraqu, kepore maka za qa qaqani, qu gua ao. Ba quke gilagilai za ao za qu varivasevi beto qu varivaroquroqu za ao! Qu golaba, quke batabata beto na gadogadomu gu.

¹⁸ Ko za vei za qa vavanaugo, ko mu lame vaia na qolo pana taqu, aza na qolo za tavaliosona

pana iku, ko mu izizongo valeana. Mu vaia tugu vei za na poko keala ko mu vazaea ko muke varivadogodogoroni za na varivakeana na gadogadomu. Beto ko mu vaia tugu na vuva mata ko mu vuvanigo ko mu batabata.

¹⁹ Ara za ria qa roquroquria za qa udukuria beto qa vavauria tugu. Ko mu ngalingali ko mu gabala loi pale za na miu sela.

²⁰ Vainongoro ko! Qa korapa turu pana atakamana ara ko qa kikia. Aza na tinoni mina nongoria na mamalaingiqu ko mina revangia za na atakamana, nari za ara mana luge tana ko mana tekuteku tavitia ara aza, beto aza mina tekuteku tavitiziu ara.

²¹ Aza za turu varene za ara mana vamalumia aza ko mina somana nyumu tavitiziu pana qua nyumunyumuna bangara, maka moqaza vei tugu ara ba qa varene ko qa somana nyumu pana nyumunyumuna bangara tana Tamaqu.

²² Na tinoni za pore talingana za mi nongoria aza vei za pojai na Ongu Tabuna pana tadiria na ekelesia,> za gua,>> za gua za na Tuna na Tinoni.

4

Na Vinatarazae pa Noka

¹ Pa liguna za vei zara, za qa dogoro lao qa gua, za qa batia ara za maka atakamana za tarevanga pa noka, beto ko na mamalaingi momoe qa nongoria za vei na vaqorona na kuvili za parangaziu, ari za gua vei, <<Mae zale pani, ko ma vabatinigo aza mina vei pa liguna ani,>> za guniziu.

² Pana totozo tugu aza za qa taaru tamana pana Ongu Tabuna ara, ko totonai za qa batia ara pa noka za maka nyumunyumuna bangara, maka tinoni za korapa nyumu nana ketakoi.

³ Na dogorona aza na tinoni za nyumu ketakoi za kilanga vei na patu poreveveidi vei na jasipa beto na kanaliani. Beto pana varilivutaina na nyumunyumuna bangara, za na bigobigo za kilanga vei na patu emerolo.

⁴ Pana varilivutaina na nyumunyumuna bangara, za koledia za ka rabete made nyumunyumuna bangara mule. Ko pana nyumunyumuna bangara ria za qari kole nyumudia ka rabete made tinoni matamata poreveveidi qari vazaedi poko keala beto qari vazaeni na vasuvasu bangara qari taroitia pana qolo.

⁵ Pana nyumunyumuna bangara za qari votu lame za na malarana na kapi vasiboro, na kukuku, beto na pererekatana na paka oka. Beto pa moena na nyumunyumuna bangara, za ka vitu juke qari vurungu, ari ka vitu Ongonguna na Tamaza.

⁶ Beto ko pa moena mutugu na nyumunyumuna bangara, za maka zakazava za dogodogoro vei na ivere za kilanga lioso vei na qelasi. Ko za livutia na nyumunyumuna bangara pa keketaina za ka made manugu toadi, za koledia na matadi pa moedi beto pa ligudi.

⁷ Maka za dogoro vei na laione, na vinaorina za dogoro vei na bulumakau marene, na vinauena za dogoro vei na izumata tinoni, beto ko na vinamadena za dogoro vei na zako tatava.

⁸ Ari ka made manugu ari za qari okoto vonomo

babanadi beto ko galegale matadi gu doru tinidi
beto pa kauru babanadi. Na rane na bongi za
qarike nogoto kera vei ari,

<<Lioso, lioso, lioso

za na Bangara Tamaza vivana jola.

Aza za kole perangaina tu, za korapa koviria,
beto pala mina korapa tu uka risa,>> qari gua.

⁹ Ari ka made manugu toadi ari za qari
vatarazaea na valavatia beto qari paranga
leanani aza za nyumu pana nyumunyumuna
bangara, aza na toa kole jolana kamua na kamua.
Totonai qari roiti vei zara ria, nari

¹⁰ za qari gona nyumu opo todongo pa moena
aza za nyumu pana nyumunyumuna bangara
ari ka rabete made tinoni matamata, ko qari
vatarazaea ria aza na toa kole jolana kamua na
kamua. Totonai qari kole kera vatarazaea nari za
qari vakole goreria pana moena na nyumunyu-
muna bangara za na dia vasuvasu bangara, beto
ari qari gua vei:

¹¹ <<Na Bangara beto na mami Tamaza!

Za garo tugu ko muna tekua ao
za na vinatarazae, na vinalavata, beto na neqi.

Ura ao gu qu vapodakaria doru zakazava,
ko pana mua roquroqu tugu ao
za qari tavapodaka beto qari toa ria,>> qari
gua.

5

Na Pepa Tavijongona beto na Lami

¹ Beto qa batia ara za maka pepa tavijongona za
taaru pa lima kale matuana aza za nyumu pana
nyumunyumuna bangara. Kori kalena na pepa

tavijongona aza za pugele varikaleni na kutikuti beto za tavamauruni ka vitu tita maulu.

² Beto qa batia ara za maka mateana neqina jola za velavela viviva vei ari, <<I zei za na padana ko mina poraka revanga ria na tita maurudi ari ko mina revatia za na pepa tavijongona,>> za gua.

³ Ba kepore za maka tinoni pa noka, pa pezo babi pa kauru pezo za pada bi revatia ko bi tiro dogoria.

⁴ Ko qa lukana viviva ara, ura kepore za maka tinoni bi tabata, aza za garo ko bi revatia ko bi tiro dogoria za na pepa tavijongona aza.

⁵ Nari za paranga lameziu za maka ria na tinoni matamata, <<Muke lukana. Dogoro! Na laione pana butubutu ti Jiuda, na tuti lamena ti Devita. Aza za na tinoni za tori vakilasia tu nana kana, ko aza za padana mina poraka revangaria za ka vitu tita maulu, ko mina revatia za na pepa tavijongona zana,>> za gua.

⁶ Beto qa dogoro lao qa gua za qa batia za maka lami, za kole turu pana varikorapaina na nyumunyumuna bangara beto ka made manugu, beto qari varilivutaini ria na tinoni matamata aza. Ba na lami za dogoro vei pu tori tavauke mae tu. Na lami aza za kolea ka vitu keuna, beto ka vitu tugu na matana, aza ari ka vitu Ongonguna na Tamaza qari tagarunu lao pa doruna na kasia abana.

⁷ Za lao za na lami aza ko za tekua za na pepa tavijongona za taaru pa kale lima matuana aza za nyumu pana nyumunyumuna bangara ani.

⁸ Ko totonai za aru tekua na lami za na pepa tavijongona, za qari todongo ari ka made manugu beto ko ari ka rabete made tinoni matamata pa

moena na lami. Qari okoto aru mike hapu beto na baolo qolo. Na baolo ari za qari pugeleria na vuvuvuzu vavavui omanga leadi ria na varavara tadiria na tinoni tana Tamaza.

⁹ Ko qari kerani ria za maka kera koregana, ari qari gua vei:

<<Na padamu ao ko muna aru tekua
za na pepa tavijongona
beto muna poraka revangaria ao
ria na tita maulu,
ura qu tavauke perangaina za ao,
ko pana orungumu tugu ao
za qari tapajuku mule vani na Tamaza
ria na tinoni pa okoto butubutu beto na okoto
paranga,
beto pa okoto minete tinoni beto na puku tinoni.

¹⁰ Qu tori roiti veidi tu maka butubutu iama
ao ria,
ko mari nabuluni na nada Tamaza,
beto ko mari bangara pa pezo,>> qari gua.

¹¹ Beto qa dogoro lao mule qa gua ara, nari qa nongoria za na mamalaingidi na zoku vuro mateana qarike boka tanguti. Qari turu varilivutaini za na nyumunyumuna bangara, ari ka made manugu, beto ari ka rabete made tinoni mata-mata.

¹² Ko qari kera vaululu viviva vei ari ria:
<<Za pada ko mina tavalavata za na lami,
aza za tavauke mae perangaina!
Ura tana za na neqi, na izizongo,
na gigalai, na viva, na vinalavata, na
vinatarazae,
beto na paranga leana!>> qari gua.

¹³ Beto pa liguna aza qa nongoria ara za na mamalaingidi doru vinapodaka pa noka, pa pezo, pa kauru pezo, pa kolo, beto ko dorudi qari kole pa doru kota, za qari kera vei ari:

<<Tana za nyumu pana nyumunyumuna bangara
beto tana lami
mari lao za na paranga leana,
na vinalavata, na vinatarazae,
beto na neqi kamua na kamua!>> qari gua.

¹⁴ Nari qari oe lao ari ka made manugu, <<Agua!
>> qari gua. Beto qari todongo ari ka rabete made tinoni matamata, ko qari vatarazaea aza.

6

Ka Vonomo Tita Maulu pana Pepa Tavijongona

¹ Ego totonai za poraka revangia na lami za maka ari ka vitu tita maulu, nari za qa nongoria ara za maka ari ka made manugu za paranga qulutu vei na paka oka, ari za gua vei, <<Mae, lame!>> za gua.

² Ma dogoro lao qa gua, nari za qa batia za maka hose keka. Ko na zaena tugu pa pokotona na hose za maka tinoni za arua maka bokala za taiani, za tavazaeni aza za maka vasuvasu bangara, beto za votu lao vei na varene mi lao vakilasia nana kana za gua.

³ Beto totonai za poraka revangia na lami za na tita maulu vinaori, nari za qa nongoria za na manugu vinaori ari za gua vei, <<Mae, lame!>> za gua.

⁴ Nari za votu lame mutu za maka hose jemere ko za tavamalumuni na tinoni za zaea na hose aza za na neqi ko mina variyo pale za na bule pa pezo,

ko mari varivuke lao lame ria na tinoni. Beto ko za taiani tugu vei aza za na benete varipera.

⁵ Beto totonai za poraka revangia na lami za na tita maulu vinaue, nari za qa nongoria za na manugu vinaue za paranga vei ari, <<Mae, lame!>> za gua. Nari ma dogoro lao qa gua, nari qa batia za maka hose kudekude, ko na tinoni za zae pa pokotona za arua za maka sikele padapadani mamata kori na kaena.

⁶ Beto qa nongoro veini za lame pa varikora-paidi ari ka made manugu za maka mamalaingi, ari za gua vei, <<Za zae jola za na vavai, maka kilo vuiti gu padana za na tabarana na roiti pana maka rane, beto na padana na tabarana na roiti pana maka rane tu za kue kilo bali. Ba keta mu nganguluria za na oela beto na vaini qari kole pa inuma!>> za gua.

⁷ Beto totonai za poraka revangia na lami za na tita maulu vinamade, nari za qa nongoria za na manugu vinamade za paranga, <<Mae, lame!>> za gua.

⁸ Ko ma dogoro lao qa gua, nari za qa batia za maka hose za nyoro vabeaza na tinina. Na izongona na tinoni za zae pa hose za i Uke, goto aza za tuti pa liguna za na izongona i Hedisi.* Qari taiani ari kori za na neqi ko mari vaukea za na pikata vinamadedi na tinoni pa kasia guguzu pana varipera, na songe, na oja vioro beto na manugu pirudi.

⁹ Beto totonai za poraka revangia na lami za na tita maulu vinalima, nari za qa batiria ara pa

* **6:8** Na izongo **Hedisi** ani na ginuana za na ia tadiria na tinoni ukedi.

kutana na ia vavavavuina za na ongongudi ria na tinoni qari tavauke, ura qari vavakatoni na paranga tana Tamaza beto qari ule votuni na dia rangerange lao ti Jisu.

¹⁰ Ko qari kukuku viviva vei ari, <<Bangara, ao na vivamu jola! Na liosomu beto na zozotomu ao! Ae tu mina koi vei zovaina beto muna tutidi ko muna vakilasaria ao ria na tinoni pa pezo qari vaukegami gami?>> qari gua.

¹¹ Qari okoto taiani tugu ria za na poko keala gojo doruru, beto qari tavavanau ko mari minyere adono iapeki, koi vei tu mina tavaokoto za na ngutidi ria na nabulu tavitidi beto na taidi tana Karisito mari uke vei tugu qari uke vei ria.

¹² Beto totonai qa batia za poraka revangia na lami za na tita maulu vinavonomo, nari za raja za maka nunu lavata, za pae amu za na tapo ko za rodomo kunikuni za na kota, beto na popu za peluku jemere vei na orungu.

¹³ Na seru pa noka za qari lotu gore pa pezo, qari vei na vua piqi kizudi tonai za japuria na oja lavata.

¹⁴ Beto na oka za murimurinana vei na pepa za tavijongo tekuni vakeni pale, beto doru kubo beto na nunuza za qari tavarijo pale pana dia kolekolena.

¹⁵ Beto za qari uku keni luge ovo pa leo bevi na baongo patu pa doru kubo ria na bangaban-gara pa pezo, na tinoni poreveveidi, na kapini pa minete varipera, na tinoni izizongo, na tinoni neqineqidi, doru pinauzu beto na tinoni taru-vatadi.

¹⁶ Beto qari kiu alili laoria na kubo na patu,

<<Ego, mu taqovara tarigami, ko mu vapaegami pana dogodogoro tana tinoni za nyumu pana nyumunyumuna bangara, beto ko vei tugu pana tagigiri varivakilasana tana lami!

¹⁷ Ura za kamu gu ani za na rane ikerena pana dia tagigiri. Ko kepore za maka tinoni mina boka ukuni za na vinakilasa ani,>> qari gua.

7

Ka 144,000 Tinoni tana Tamaza

¹ Pa liguna za vei zara za qa batiria za ka made mateana qari kole turu pana ka made uquna na kasia abana, ko qari aru vanogotoria za ka made gava pa abana, ko kepore maka gava bi gava lao pa pezo, pa kolo, beto pana suvege.

² Beto za qa batia mutugu ara za maka goto mateana za zale vei pa kale zagere tapo, za pogozi na vinagilagila tana na Tamaza toana, beto za kuku viva laoria ka made mateana qari taiani na neqi ko mari ngangangulia na pezo beto na ivere.

³ Ari za gua vei za na mateana aza, <<Muke ngangangulu ria na pezo, na ivere beto na suvege, koi vei mami vakoledi mae tu na vinagilagila pa readi ria na nabulu tana nada Tamaza,>> za gua.

⁴ Ko qa nongoroni za na nguti varikamudi ria qari tavakoleni na vinagilagila tana Tamaza pana readi za ari ka maka gogoto madengavulu ka made vuro, na koko lame veidi pana ka manogori doru butubutu Izireli.

⁵ Pa butubutu ti Jiuda ka manogori vuro qari tavakoleni na vinagilagila, pana butubutu ti Rubeni ka manogori vuro,

pana butubutu ti Qadi ka manogori vuoro,
⁶ pana butubutu ti Aesea ka manogori vuoro,
pana butubutu ti Naputalai ka manogori vuoro,
pana butubutu ti Manase ka manogori vuoro,
⁷ pana butubutu ti Simione ka manogori vuoro,
pana butubutu ti Livai ka manogori vuoro,
⁸ pana butubutu ti Isaka ka manogori vuoro,
pana butubutu ti Zabuloni ka manogori vuoro,
pana butubutu ti Josepa ka manogori vuoro,
pana butubutu ti Benijimani ka manogori vuoro za
qari tavakoleni na vinagilagila.

Na Minete Tinoni Lavata pa doru Pukupuku Tinoni

⁹ Ego pa liguna za jola za vei zara za ma dogoro lao qa gua, nari qa batia za maka varikamu minete lavata, kepore maka tinoni mina boka nguti betoria! Na lame veidi pana okoto puku tinoni, na okoto butubutu, na minete tinoni beto na okoto dia parangana ko qari turu pana moena na nyumunyumuna bangara, beto pa moena na lami. Qari vazae poko keala gojo doruru beto ria doru, beto qari okoto aru kavana na suvege pamu.

¹⁰ Beto qari velavela vei ari,
<<Na inaalo za na koko lame veina tana nada Tamaza,
aza za nyumu pana nyumunyumuna bangara,
beto na koko veina pana tana lami!>> qari gua.

¹¹ Nari ria doru mateana qari turu varilivutaini na nyumunyumuna bangara, ria na tinoni matamata, beto ari ka made manugu qari todongo pa moena na nyumunyumuna bangara ko qari vatarazaea na Tamaza, za

¹² ari qari gua vei,
<<Agua! Na vinatarazae, na malakapi vavaguana,
na gilaigai, na paranga leana,
na vinalavata, na neqi,
beto na viva za tana nada Tamaza kamua na
kamua! Agua!>> qari gua.

¹³ Beto za maka ria na tinoni matamata za
nanaza lameziu, <<Ari ze za qari pokopoko keala
ari, beto pae na koko lame veidi ria?>> za gua.

¹⁴ Qa oe laolia ara aza, <<Qokolo, ko ao tu qu
gilagilai za, ara qake gilagilai,>> qa guni.

Nari za paranga lameziu, ari za gua vei, <<Ari
ria na votu lame veidi pana totozo ngangangulu
ikikeredi jola. Qari tori valiosoria tu ria na dia
poko gojo doru ko qari tavakeka keala pana orun-
guna na lami.

¹⁵ Ko zara za vei za qari turu pa moena na nyu-
munyumuna bangara tana Tamaza,
ko mari nabuluni na rane na bongi
pana nana zelepade madina aza.

Ko aza za nyumu pa nyumunyumuna ban-
gara
mina suvere tavitiria na kopu vasareria ria.

¹⁶ Marike izongo burana sogaa,
beto marike izongo kidepe sogaa,
beto na tapo babi kaki mangini marike
vavuiria.

¹⁷ Ura na lami za mina dia sepati
aza za nyumu pa varikorapaina na nyumun-
yumuna bangara,
beto aza za mina toka laodi pana vuvugu kolo
toana.

Beto na Tamaza mina nyunyu paledi
doru oni kolo mata takulanga pa matadi,>> za gua.

8

Na Tita Maulu Vinavitu za Taporaka

¹ Beto totonai za poraka revangia na lami za na tita maulu vinavitu, nari za zake vangudu ngada podeke pana maka kobu aoa tu za na oka.

² Beto qa batiria za ka vitu mateana qari turu pa moena na Tamaza, beto qari okoto taiani ria za ka vitu kuvili.

³ Beto maka goto mateana za arua na baolo qolo ketakoi za takura na vavavui omanga leana za lao turu katapa pana ia vavavui madina. Zoku ria na vuvuzudi vavavavuina za taiani aza, ko mari tavavavui tamo lao pana varavara tadiria doru tinoni tana Tamaza pana ia vavavavuina qolo aza za kole pana moena na nyumunyumuna bangara.

⁴ Ko na tulana na vavavui za koko vei pana baolo qolo za arua na mateana pa moena na Tamaza za zae tavitia na varavara tadiria na tinoni tana Tamaza.

⁵ Beto za tekua na mateana za na baolo ko za vapugeleni na naji iku toana, beto za gona gorenii pa pezo. Nari za pererekata za na paka oka, na kukuku za tanongoro, za kapi vasiboro za na kota, beto za jou za na pezo.

Ka Made Kuvili Momoe

⁶ Ego ari ka vitu mateana qari aruria ka vitu kuvili za qari vanaqiti ko mari ivu qari gua.

⁷ Ko totonai za ivua nana kuvili za na mateana momoe, nari za lotu gore koko pa vavagalo za na kabu aisi beto na iku, qari varisomanai orungu za qari tagona gore pa pezo. Ko za vurungu beto pale za maka pikata vinauena na pezo, maka pikata

vinauena na suvege za tavurungu beto pale, beto ko doru buruburu qari tavurungu pale.

⁸ Beto za ivua na mateana vinaori za na kuvili, nari za maka za za vei maka kubo lavata za vurungu za tajopu gona gore pa ivere. Ko za tapeluku orungu za maka kobu vinauena na ivere.

⁹ Beto maka kobu vinauena ria na vinapodaka pa ivere za koleria na toa za qari uke, beto ko maka kobu vinauena na vaka za qari tapipiara.

¹⁰ Ego beto za ivua mule na mateana vinaue za na kuvili, nari za lotu gore lagere vei pa noka za maka seru lavata. Za vuruvurungu vei na juke ko za lotu taria za maka kobu vinauena doru pie beto na vuvugu pie.

¹¹ Na izongona na seru ani za i Paza ko za tapeluku vapaza za maka kobu vinauena na pie, ko na kubo tinoni qari ukedi za na pie ura qari paza.

¹² Beto za ivua mule na mateana vinamade za na kuvili, nari za tavarodomo za maka kobu vinauena na tapo, vei tugu maka kobu vinauena na popu beto ko maka kobu vinauena ria na seru, ko maka kobu vinauena na dia kabere za tavarodomo. Ko maka kobu vinauena na rane zake kabere beto ko maka kobu vinauena na bongi ba zake rea tugu.

¹³ Beto ma dogoro qa gua, nari za qa nongoria za na kikiuna maka zako, za tigoro pa nulu vavagalo, beto za velavela viviva vei ari, <<Mari takulangagedi tu! Mari takulangagedi tu! Mari takulangagedi tu ria qari suvere pa pezo, totonai mari tanongoro na aqorodi ari ka kue kuvili mari ivuria mule kue mateana qari kole!>> za gua.

9

Na Kuvili Vinalima

¹ Beto za ivua na mateana vinalima za na kuvili, nari za qa batia za maka seru za koko lotu lagere veina pa noka ko za tori lotu gore tu pa pezo. Ko za taiani aza za na vidulu revangana na pou oqili kepore vinabetona.

² Ko za revangia na seru za na pou oqili, nari za votu zale vei pa oqili za na tula kudekude, za tula vei maka iku nevolo lavata, ko za amu vapaea za na kabereana na tapo beto na oka.

³ Beto qari votu lame vei pa leo tula ria na kupo ko qari gore nyumu pa pezo, beto qari taiani ria za na neqi veveina na neqi varigarata tana mede pa pezo.

⁴ Ba qari tasuqutu ria na kupo ko marike ngangaguluria na buruburu pa pezo, na suvege beto kaki umuma, goto ria gu na tinoni zake koleria na vinagilagila tana Tamaza pana readi za qari tavamalumuni ko mari ngangaguluria za gua.

⁵ Ko qari tavamalumuni ria za mari vavitigiria na tinoni pa leona ka lima popu, ba qarike tavamalumuni ko mari vairia. Ko na vitigi qari vagozorodi za vei na garatani mede.

⁶ Ko pana korapadi na rane pana lima popu aza, za mari nyaqoa na uke ria na tinoni, ba marike boka uke. Mari nyorogua ukedia, ba na uke mina ukudi.

⁷ Na dogorodi ria na kupo za qari vei ria na hose qari tavatana lao pana varipera. Pa batudi za kole za na zakaza za dogoro vei na vasuvasu qolo, na izumatadi za vei na izumata tinoni,

⁸ na vurungudi za kakaza vei na vurungudi ria na reko, beto na livodi za gani vei na livo laione,

⁹ na raqoraqodi za vapaea na zakaza za dogoro vei na aeana, ko na burunguni babanadi tonai qari tatava za vei na ovangadi hose beto na topi-topili qari zaeria na tinoni varipera ko qari tagara lao pana varipera.

¹⁰ Na pikutudi za vei na pikutuni mede ko pana pikutudi za kole za na neqi qari vavitigidi na tinoni pana ka lima popu.

¹¹ Na dia bangara za na mateana pana pou oqili kepore vinabetona. Na izongona pana paranga Hiburu za i Abadoni, goto pana paranga Qiriki za i Apolioni.*

¹² Na takulanga ikerena momoe za jola, ba liguna aza za pala mari tuti lame mule za kori takulanga.

Na Kuvili Vinavonomo

¹³ Beto za ivua na mateana vinavonomo za nana kuvili, nari qa nongoria ara za maka mamalaingi za lame vei pana ka made kekeuna na ia qolo vavavuina za turu pa moena na Tamaza.

¹⁴ Za paranga lao aza pana tana mateana vinavonomo za arua na kuvili, <<Mu ruvataria ari ka made mateana qari tapiko pa maka kale keketai pie lavata na izongona Iupareti!>> za gua.

¹⁵ Ko qari taruvata ari ka made mateana qari tapiu vatana vakoleni za na aoa, na rane, na popu beto na aoro tangutidi, ko mari boka vaukeria za ria na kobuna vinaue ria na tinoni pa kasia guguzu.

* **9:11** Na ginuana na paranga ani pa paranga Kubokota za Jegajegara.

¹⁶ Ko qa nongoria za na ngutidi ria qari zae pa hose za kori gogoto milioni.

¹⁷ Ani za aza qa batia na veveidi pana tadiria na hose beto ria qari zaeria na hose: na aeana qari poko suqutudi na raqoraqodi za jemere vei na iku, beto za bu kudekude, beto za boe vei na nai. Ba na batudi na hose za qari dogoro vei na batu laione, pa ngujudi za votu na iku, na tula beto na nai.

¹⁸ Ari ka kue oja qari tavaukeni ria na kobuna pikata vinaue ria na tinoni pa kasia guguzu: na iku, na tula, beto na nai, ria qari votu lame vei pana ngujudi ria na hose.

¹⁹ Ura na neqi tadiria na hose za qari kole pa ngujudi beto pa pikutudi na hose. Ura na pikutudi ba za vei na dole za pore batudi ko ria za qari vapalekani tinoni.

²⁰ Ria doru na tinoni qarike tavauke pana oja zara za qarike gabala loi paledi ria na zakaza qari roitidi pana limadi makadi. Qarike koroto vatarazaeria na tomete ikikeredi, babi na beku qolo, na siliva, na patu boronisi, na suvege, ria na zakaza qarike batabata, na vainongoro na rerege.

²¹ Beto ko qarike gabala loi paledi na dia vari-varivai, na dia potana ngangangulu, na toa vei na manugu, babi na ikiko.

10

Na Mateana beto na Pepa Tavijongo Pekina

¹ Beto aza za qa batia mule za maka goto mateana neqineqina za lagere vei pa noka. Za tapokopoko pana lei aza beto za varilivutai pa nare batuna za na bigobigo, na izumatana za

tolanga vei na tapo, beto na nenena za vei na iku za vuruvurungu memea.

² Za araruanana pa limana za maka pepa tavi-jongona na pekina beto na revatana. Beto na nene kale matuana za turuni pa ivere, goto na nene kale merina za turuni pa pezo,

³ beto za kukuku velavela vei na kurumu ngan-garana na laione. Pa liguna za velavela aza, za qari pererekata ka vitu paka oka.

⁴ Pa ligudi qari jola ka vitu paka oka, za ma podalai kutikuti qa gua ara, ba qa nongoria mule maka mamalaingi za lagere vei pa noka ari za gua vei, <<Muke ule votuni aza qari pojai ari ka vitu paka oka; beto ko muke kutiria,>> za gua.

⁵ Beto za na mateana aza za kole turu pa ivere beto pa pezo za alaka zaeni pa noka za na lima matuana,

⁶ beto za mauulu pana izongona na Tamaza, na toa jolana kamua na kamua, aza za vapodakia na oka beto doru zakaza pa leona, na pezo beto doru zakaza pa leona, beto na ivere beto doru zakaza pa leona. Ari za gua vei za na mateana, <<Koviria minake zovai lalaonana za na totozo!

⁷ Goto totonai mina ivua na mateana vinavitu za nana kuvili, za mina vagore votua na Tamaza za nana nyorogua golomona, aza vei za tori pojadi tu aza ria nana nabulu tinoni korokorotai,>> za gua.

⁸ Beto za na mamalaingi qa nongoria za lagere vei pa noka za ari za guniziu vei, <<Mu lao ko mu tekua za na pepa tavijongo revatana pana limana na mateana aza za turu pa ivere beto pa pezo,>> za gua.

⁹ Nari qa lao za tana mateana, ko qa pojani ko mi

vaniziu na pepa tavijongo pekina qa gua. Nari ari za guniziu vei aza, <<Pia, tekua ko mu gania. Pala mina paza ilili pa iapamu zana, ba pa ngujumu za pala mina lomoza leana vei na muji,>> za gua.

¹⁰ Ko qa tekua ara za na pepa tavijongo pekina pana limana na mateana, ko qa gania. Ko pa ngujuqu za qa valingilingi veini tugu na muji, ba totonai tu qa ponyolo betoa nari za ilili paza pana iapaqu.

¹¹ Beto za maka ule vaniziu mutu za ari za vei, <<Koviria muna maka korokoroto tarini mule ao za ria zoku minete tinoni, na puku tinoni, ria na okokoto dia parangana, beto ria na bangaban-gara.>>

11

Kori Tinoni Pogoza Nongoro tana Tamaza

¹ Ego qa taiani ara za maka kolu tiku za dogoro vei na kolu padapadana, beto qa tagarunu ara, ari za gua vei, <<Mu turu ko mu padai za na zelepade tana Tamaza, na idi vavavavuina, beto mu ngutiria ria qari vatarazae pa leona.

² Ba munake padai za na kakabarena na zelepade. Muna loi vakolea aza, ura za tori taiadi tu ria na tinoni karovodi za na ia aza, ko pala mari tete anyanyuni ria za na guguzu madina ka madengavulu kori popu.

³ Beto pala mana garunu laodi ara ari kori qua tinoni vavakato ko mari vazaeria na poko bat-ibatikeredi qari vavazaeria na tinoni qari taku-langa, beto ko mari kole ulule votuni za na non-goro tana Tamaza pana maka vuro kori gogoto vonomongavuluputa rane,>> za gua.

⁴ Ko ari kori tinoni vavakato ari za na kori suvege olive beto kori tuturuna juke qari turu pa moena na Bangara za bangarani na pezo.

⁵ Ko vei na tinoni mina nyorogua vapalekaria, nari za na iku tu mina votu pana ngujudi ari kori mina vurungu paledi na dia kana. Ko na tinoni mina nyorogua vapalekaria za pala mina tavauke vei tugu aza.

⁶ Ria za qari taiani za na neqi, ko mari boka pateza za na oka ko minake gore za na okoro pana totozo mari ulule votuni ria na nongoro tana Tamaza. Qari izongia tugu vei za na neqi ko mari boka pelukuni na orungu za na pie, beto ko mari boka vavagozoroni okokoto oja za na pezo. Pala mari boka roiti vei ari ria pana ae totozo mari nyoroguani.

⁷ Totonai mari vaokoto betoa ari kori za na ululena na nongoro tana Tamaza, za mina votu zale vei pa leo pou oqili kepore vinabetona za na manugu piruna mademade nenena, ko mina rajaria ari kori, ko mina vakilasaria beto mina vaukeria.

⁸ Ko na kobukobu tinidi ari kori tinoni vavakato ari za mari kole vuvuzudia pana lodaka zona lavata pa guguzu lavata poreveveina pana ia ketakoi za tavauke pa korosi na dia Bangara. Qari vaizongo vavapadani pa Sodomo beto pa Ijipi za ketakoi.

⁹ Ko kue rane kobuna za mari kole dogodogoria ria na tinoni pa okoto minete tinoni, pa okoto butubutu, ria okotodia parangana, beto ria na okoto puku tinoni za na kobukobudi ari kori beto mari daidia tugu golomoria.

¹⁰ Ko ria doru tinoni pa pezo za mari qerani ria za na ukedi ari kori, ko mari roiti tekutekuna beto mari varisoga lao lame varivana, ura ari kori tinoni korokorotai ari za qari vagozorodi na vitigi ria doru tinoni qari suvere pa pezo.

¹¹ Ba za jola kue rane kobuna za na ongongu toana za koko vei tana Tamaza za lugeria ari kori, ko qari soqolo turu. Ko qari matagutu vitivitigi ria qari batiria ari kori.

¹² Beto qari nongoria ari kori tinoni korokorotai ari za maka mamalangi lavata za lagere vei pa noka, ari za gua vei, <<Mae zale pani!>> za gua. Nari za aza tugu qari korapa dogodogorodia ria na dia kana, za qari zae gu pa lei zae pa noka ari kori.

¹³ Ko pana totozo tugu aza za raja za maka nunu lavatana jola, ko za lotu tajegara za na kobuna vinamanoga na guguzu lavata aza, ko ari ka vitu vuro tinoni za qari uke. Goto ria na tinoni qari suvere jola za koi vei vairia na matagutu nari qari vatarazaea gu ria za na Tamaza lavata pa noka.

¹⁴ Na takulanga vinaori za koni jola ba adono tu, na takulanga vinaue za nake zovaina beto mina lame!

Na Kuvili Vinavitu

¹⁵ Beto za ivua na mateana vinavitu za nana kuvili, nari za qari tanongoro ria na mamalangi velavela pa noka, ari qari gua vei,

<<Na binangara pa kasia guguzu
za koviria na nana nada Bangara beto na
nana nana Karisito,
ko na Tamaza mina kole Bangara kamua na ka-
mua,>> qari gua.

¹⁶ Ko ari ka rabete ka made tinoni matamata qari kole nyumu pana dia nyumunyumuna bangara pana moena na Tamaza, za qari opo todongo gore pa pezo, beto qari vatarazaea za na Tamaza,

¹⁷ ari qari gua vei,
<<Bangara, na Tamaza vivamu jola,
qu korapa koviria beto qu kole perangaina tu,
gami paranga leana lao tamu.

Ura qu vadogorodigami na mua neqi
lavatana
ko koviria qu tori bangara tu!

¹⁸ Ria na pukupuku tinoni za qari tagigiri,
ba na totozo tagigiri tamu za kamua gu za koviria.

Za kamua gu za na totozo muna tutidi
ria doru tinoni qari tori uke tu.

Za kamua gu za na totozo mari tatabara
ria na mua nabulu na tinoni korokorotai,
beto dorudi ria na mua tinoni,
ria qari pamanganigo, na pekidi na lavatdi.

Za kamua gu za na totozo mari tapipiara
ria na tinoni pipiara pa pezo,>> qari gua.

¹⁹ Beto za tarevanga za na atakamanana na zelepade tana Tamaza pa noka, beto za tabata pa leona nana zelepade za na Bokese Vinaego. Beto za malara kapi vasiboro za na kapi, za tanongoro na kukuku, beto qari pererekata za na paka oka, za jou na nunu beto qari lotu gore lagere za na kabu aisi.

12

Na Reko beto na Ratovo

¹ Beto za votu lame vei pa noka za maka vinag-
ilagila varivagabarana jola. Za bola votu za maka

reko za pokoni na tapo, na popu pa kauru nenena, beto pa batuna za vasuvasuni ka manogori seru.

² Tori pore iapana tu za na reko aza, ko za vitivitigi beto za lukana ura mi vapore koburu gu za gua.

³ Beto za votu lame gu mule za maka vinag-ilagila varivagabarana pa noka. Za bola votu gu za maka ratovo jemejemerena lavata, ka vitu batuna, ka manogaputa keuna, beto qari okoto vasolapa vasuvasu bangara ria doru batuna.

⁴ Ko za irudi na pikutuna aza za na kobu vin-auedi ria na seru pa noka ko za gona goredi pa pezo. Beto za lao turu pa moena na reko za tata vapodo koburu za na ratovo, ko mina ponyolo dorua za na melalu mina vapodoa na reko za gua.

⁵ Ko za vapodoa na reko za maka melalu, na tuna marene, aza mina vakilasa betoria beto mina bangaradi doru pukupuku tinoni. Ba za tasaputu zae tana Tamaza za na koburu, pana nyumunyu-muna bangara tana Tamaza.

⁶ Beto za na reko za uku keninana pa qega, na ia za vatanani na Tamaza ko mina takopu beto za tavatekuteku za na reko aza, pana maka vuro kori gogoto vonomongavuluputa rane.

⁷ Ego ko za poraka votu gu za na varipera pa noka, ko i Maekolo beto ria na minete mateana za qari rajai za na ratovo. Nari na ratovo beto ria na nana minete mateana ba qari raja varisogadia tugu,

⁸ ba za tavakilasa za na ratovo beto ko ria na mateana tana, beto ko qari taiju pale pa noka.

⁹ Ko za tagona gore pale pa pezo za na ratovo, aza tugu za na dole pa moa, na izongona za na

bangaradi ria na tomete babi Setani, aza za toka vapiruria doru tinoni pa kasia guguzu. Ko ria na nana mateana za qari tagona gore tavitini tugu aza.

¹⁰ Beto qa nongoria mule ara za maka mamalaingi pa noka, ari za velavela viviva vei,
<<Koviria za tabata za na inaalo, na neqi
beto na binangara tana Tamaza!
Koviria mina bangarani na kasia guguzu
za nana Karisito.

Ura za tori tagona gore tu pa pezo
aza za kole pitu tutiria doru rane na bongi
pana moena na nada Tamaza za na sela tadiria na taida.

¹¹ Ria na taida qari tori vakilasia tu aza pana orunguna na lami,
beto pana dia ulule votuna na paranga tana Tamaza,
beto ko qarike rabeke vakamuni pa uke za na dia toa.

¹² Zara za vei ko mu suvere qera gamu na noka,
beto ko gamu doru gamu suvere ketakoi!
Goto mu takulanga za gamu na pezo na ivere!
Ura za tori goregana tu pana tadigamu zana za na bangaradi ria na tomete.
Za tagigiri vitivitigini aza
ura za gilagilainana aza nana totozo mina kole roiti
za tori papaka tu,>> za gua.

¹³ Totonai za gilagilai na ratovo za tori tagona gore tu pa pezo aza, nari za podalai gu nyaqo tututia aza ko mi ngangangulia za na reko aza za vapodoa na koburu marene za gua.

¹⁴ Ba za taiani na reko aza za kori babanana na zako lavata, ko mina boka tatava uku keni pana ia za vatana vakolea na Tamaza ko mina takopu na tavatekuteku aza pana kue aoro kobuna, ko ketakoi za mina tavasare tana ratovo.

¹⁵ Nari za tue votuni na ratovo pa ngujuna za na nyoro pie, ko za tuti pa liguna na reko, ko mi pogoza vaole keni paleni za gua.

¹⁶ Ba na pezo za tokani za na reko; za tapaqala revanga za na pezo, ko za ponyolo pale za na nyoro pie za tue votuni pa ngujuna na ratovo.

¹⁷ Nari za tagigiri vitivitigini na ratovo za na reko aza, ko za lao gu rajaria ria doru tuna na reko qari suvere jola, ria qari vatabea na garunu tana Tamaza, beto qari tarange pana dia ululena na zozoto ti Jisu Karisito.

¹⁸ Ko za kole gu turunana pana nagazana pa nole za na ratovo.

13

Kori Manugu Made Nenedi Pirudi

¹ Beto qa batia mutugu za maka manugu made nenena piruna za podaka votu lame pa ivere, ka manogaputa keuna, beto ka vitu na batuna. Qari solapa pana kekeuna za ka manogaputa vasuvasu bangara, beto za okoto takuti pana okoto batuna za maka izongo za vamoroania na Tamaza.

² Ko na manugu qa batia za dogoro vei na leopadi, na nenena za vei na nene bea, goto na ngujuna za vei na ngujuna na laione. Ko na ratovo za vani na manugu piruna ani za na neqi, na nyumunyumuna bangara beto nana neqi binangara.

³ Maka batuna za dogoro vei za vavaini maka paleka varivukena, ba za tori tasalana tu ko za tori peki tu za na paleka. Ko qari gabara beto ria doru tinoni pa kasia guguzu, ko qari tutia za na manugu piruna aza.

⁴ Ko doru tinoni za qari vatarazaea za na ratovo, ura aza tugu za vani nana neqi za na manugu piruna. Beto qari vatarazaea tugu vei za na manugu piruna aza, ari qari gua vei, <<Kepore za maka bi neqi viva vei na manugu piruna! Beto ko kepore za maka mina pada rajai ko mina vakilasia aza!>> qari gua.

⁵ Za taiani tugu na manugu piruna aza za na boka pana paranga ko za paranga vavalavatai beto za vamoroannia za na Tamaza. Beto za tavamalumu aza ko za boka varoitia nana neqi ka madengavulu kori popu.

⁶ Za podalai paranga aza ko za poja vivikeria za na Tamaza, za poja vikevireria za na izongona na Tamaza, na ia za suveria na Tamaza, beto ko vei tugu ria doru qari suvere pa noka.

⁷ Beto za tavamalumuni tugu aza za mina raria na vakilasaria za na tinoni tana Tamaza. Beto za taiani tugu aza za na neqi ko mina bangaradi doru butubutu, na minete tinoni, na tinoni okokotodia paranga beto na pukupuku tinoni.

⁸ Ko mari vatarazaea doru tinoni aza, ria na tinoni tonai tu za oqoro taroiti na kasia guguzu za zake takuti na izongodi pana buka za kolea na izongodi ria qari tekua na toa. Na buka aza za tana lami za tavauke mae perangaina.

⁹ Na tinoni za pore talingana za mi vainongoro!

¹⁰ Aza mina tatoka raputu vakeni,

za mina taraputu lao tugu ketakoi.

Aza za tavaukeni na benete varipera,

za mina uke tugu pana benete varipera.

Ko za vei za mari turu vangaju ria na tinoni tana Tamaza.

¹¹ Beto qa batia mutugu za maka goto manugu made nenena piruna za votu zale vei pa leo pezo. Kori keuna qari vei na keuna na lami, goto na mamalaingina za vei na mamalaingina na ratovo.

¹² Doru neqi tana na manugu piruna momoe za varoitiria aza pa moena na manugu momoe. Ko za vagabararia doruna tinoni pa pezo ko qari vatarazaea aza na manugu momoe. Aza za na manugu za vavaini mae na paleka varivukena perangaina ba za tori tasalana tu za na palekana.

¹³ Na manugu vinaori za roiti vavoturia mule za na roiti lavalavata varivagabaradi, ko na iku tu pa noka ba za valageria pa pezo pana moedi ria na tinoni.

¹⁴ Ko pana roiti varivagabarana za tavamalumuni aza za roitini pa moena na manugu momoe za toka vapiruria na manugu vinaori ria na tinoni. Za garunuria tugu ria qari suvere pa pezo ko mari gurai tugu maka beku, na kirena ko na valavatana na manugu momoe za tavapaleka pana benete varipera ba zake uke.

¹⁵ Za tavamalumu za na manugu vinaori ko za singo lao vani na toa za na beku kirena na manugu momoe, ko na beku aza za boka paranga beto za vaukeria tugu ria doru qarike vatarazaea na beku aza.

¹⁶ Ko na manugu za paranga jujukuria ria doru tinoni, peki na lavata, izizongodi na golabadi, na

tinoni taruvatadi na pinauzu, ko mari tavakole betodi na vinagilagila pa lima kale matuadi babi pana readi za gua.

¹⁷ Ko kepore za maka tinoni mina boka vainana zakaza babi vavaidi nana zakaza vei minake izongia aza za na vinagilagila ani, na izongona na manugu ikikerena babi na nabana na izongona aza.

¹⁸ Ko na gicalai lugena tu mina boka revangia ani. Aza za izongia na gicalai za mi roiti votuni za na nabana na manugu aza, ura na nabana maka tinoni aza. Ko na nabana aza za 666.

14

Na lami beto ria na Nana Tinoni

¹ Ego ma dogoro qa gua nari qa batia mule za na lami za korapa turu pa kubo pa Zaione, beto qari korapa turu tavitia aza ari ka maka gogoto madengavulu ka made vuro tinoni, ko za takuti pana readi za na izongona na lami aza beto na izongona na Tamana.

² Beto qa nongoria za maka mamalaingi za lagere vei pa noka, na mamalaingi aza za ovanga vei na kijarani na tigi pie beto za pererekata vei na paka oka, beto ko na mamalaingi qa nongoria za vei na mamalaingina na mike hapu za tapidiki.

³ Beto qari kerani ria za maka kera korega pana moena na nyumunyumuna bangara, beto pana moedi ka made manugu toadi beto ria na tinoni matamata. Kepore maka tinoni bi vanongaia za na kera aza, goto ria tugu maka gogoto madengavulu ka made vuro tinoni za pajukuria na Tamaza pa guguzu pa pezo za qari gilagilai.

⁴ Ari ria qarike vapaji muledi ria na reko, ura qari kopu vakorega muledi makadi. Ari ria qari tutia ketakoi za lao vei na lami. Ari ria qari tapajuku pana tadiria na tinoni pa pezo, ko qari vei na vua moena za tavalao pana tana Tamaza beto na lami ria.

⁵ Kepore maka sekeseke bari pojai beto za lioso na dia toa.

Na Nongoro tadi ari ka Kue Mateana

⁶ Beto za qa batia mule za maka goto mateana za tatava zae pa nulu vavagalo, za pogozi na nongoro leana kole jolana mina vavakato vadi ria qari suvere pa pezo- ria na okoto pukupuku tinoni, na okoto butubutu, ria na okoto dia parangana beto na okoto minete tinoni.

⁷ Za velavela viva aza, ari za gua vei, <<Mu pangagani na Tamaza beto mu vani na vatarazae aza. Ura za kamua za na totozo varituti tana ko mina tutidi ria na tinoni. Mu vatarazaea aza za vapodakia na oka, na pezo, na ivere, beto na vuvugu pie!>> za gua.

⁸ Za tuti ligu lame gu mule za maka mateana vinaori, ari za gua vei, <<Za tori lotu tapiara tu! Za tori lotu tapiara tu i Babiloni, na kuta guguzu lavata! Aza za vabuku vadigeredi na vaini- na vaini toa bisibosina- ria doru pukupuku tinoni,>> za gua.

⁹ Beto za tuti ligu mule za maka mateana vinaue, za velavela viviva vei ari, <<Ria na tinoni qari vatarazaea na manugu piruna beto aza na beku kirena aza, beto ko ria na tinoni qari tekua na vinagilagila tana manugu piruna pana readi babi na limadi,

¹⁰ za mari bukua tugu vei na vaini vinakilasa lavata tana Tamaza, aza za vei na vaini zake vari-somanai pie pana nana kapa vinakilasa. Ko ria qari vei zara za mari tekua na vitigi pa iku nai, pana moedi ria na mateana madidi beto na lami.

¹¹ Ko na tula rovuna na iku za vavitigiria za memea votu ko za toa kamua na kamua. Ko kepore korotona na rane na bongi za na vitigi tadiria qari vatarazaea na manugu piruna beto na beku kirena na manugu piruna, beto ko ria na tinoni qari tekua na vinagilagilana na izongona aza,>> za gua za na mateana.

¹² Ko za vei za mari turu vangaju ria na tinoni tana Tamaza, ria na tinoni qari vataberia na garunu tana Tamaza beto qari range vanabua i Jisu Karisito.

¹³ Beto qa nongoria ara za maka mamalaingi za lagere vei pa noka, ari za gua vei, <<Mu kutia ani: mari tamana ria koviria mari uke pana roiti tana Bangara!>>

<<E, zozoto tugu!>> za gua za na Ongongu, <<Mari minyere valeana, ura na vuana na dia roiti leana za tadogoro gilagila,>> za gua.

Na Totozo Lokelokete pa Pezo

¹⁴ Beto ma dogoro qa gua nari za qa batia za maka lei keala, beto pa nare lei aza za nyumu za maka za vei na Tuna na Tinoni. Pa batuna za vazaea na vasuvasu bangara za taroiti pa qolo, beto pa limana za arua maka likoto gani ngodon-godo lomotoni vuiti.

¹⁵ Beto za votu lame vei gu mule pa leona na zelepade za maka mateana ko za velavela laolia za aza za nyumu pa nare lei, <<Mu teku varoitia za

na mua likoto ngodongodoni vuiti ko mu aburia na vuiti. Ura za tori kamua tu za na totozo ababu; za tori matua tu za na kasia guguzu!>> za gua.

¹⁶ Nari za iruni na likoto ngodongodoni vuiti na tinoni za nyumu pa lei za na kasia abana ko za taabu za na umuma pa pezo.

¹⁷ Beto maka mateana mule za votu lagere vei pa zelepade pa noka, za pogoza mutugu maka likoto tekutekuni qurepi za jola na ganina.

¹⁸ Beto za maka goto mateana mule za kopuni na iku za votu lame vei pana ia vavavavuina, beto za velavela laoa aza za arua na likoto za jola na ganina, <<Mu varoitia za na mua likoto ganina ko mu kotopo varikamudi ria na vunguvungu qurepi pa kasia abana, ura qari tori mumumu tu ria na vunguvungu qurepi!>> za gua.

¹⁹ Nari za iruni pa pezo na mateana za na likoto tekutekuni qurepi, ko za kotopo varikamudi za na vunguvungudi na qurepi pa kasia abana beto za gona laodi pana ia lavata ketakoi qari tatete monyomonyo tekuni piena za na qurepi. Ko na ginuana ani za na vinakilasa tana Tamaza qari gozoria na tinoni ikeredi.

²⁰ Ko pa peguruna na guguzu za kole za na ia ketakoi qari tatete monyo ria na qurepi, ko na ululuna na orungu za nyoa votu ketakoi za tata kamua na ruana na hose beto za nyoro kamua tata kue gogoto kilomita.

15

Ria na Mateana beto ria na Oja Betobetodi

¹ Beto qa batia mule ara za maka vinagilagila pa noka, na poreveveina beto na varivagabarana. Koledia ketakoi ari ka vitu mateana qari okoto makai ka vitu oja, ko ria za na oja betobetodi, ura ria za qari ule votuni na korakora tana Tamaza.

² Beto qa batia za maka zakazava za vei na ivere za kilanga lioso vei na qelasi za varisomanaini na iku. Beto qa batiria qari vakilasiasa za na manugu piruna, na kirena aza, beto na nabana na izongona aza, ura qarike vatarazaea za na manugu aza. Qari kole turu tata pana ivere za kilanga lioso vei na qelasi, ko qari aruria pana limadi ria na mike hapu za vadi na Tamaza.

³ Beto qari kerani za na kera ti Mosese, na nabulu tana Tamaza, beto na kera tana lami:

<<Na poreveveidi beto na varivagabaradi ria na roiti tamu,

Bangara Tamaza vivamu jola!

Na tuvizidi beto na zozotodi ria na mua uana,

Bangara tadiria na pukupuku tinoni.

⁴ I zeizi za minake boka pamanganigo ao?

Ura ao gu makamu za na liosomu.

Doru pukupuku tinoni za mari lame tamu

ko mari todongo vatarazaego,

ura na mua uana tuvizidi za qari bola votu,>> qari gua.

⁵ Pa liguna za vei aza qa batia za tarevanga pa noka za na ia madina pa leona na Aqaqo Vinaego.

⁶ Beto qari votu lame pa leona na ia madina ari ka vitu mateana qari pogozi ka vitu oja, qari vazaeria na poko keala kilakilangadi, beto na qolo qari pilusavaradi pa raqoraqodi.

⁷ Beto maka ari ka made manugu toadi za okoto iadi ari ka vitu mateana za na baolo qolo za pugelia na tagigiri tana Tamaza na toa kole jolana kamua na kamua.

⁸ Na leona na ia madina za pugelia na tula za lame vei pana neqi beto na viva lavata tana Tamaza. Ko kepore za maka tinoni za boka lugea na ia madina tinganai qari tavagore votu okoto beto tu ari ka vitu oja tadi ari ka vitu mateana.

16

Ka Vitu Vinakilasa Betobetodi

¹ Beto qa nongoria za maka mamalaingi lavata za koko lame vei pa ia madina, za paranga vei ari pana tadi ari ka vitu mateana, <<Mu lao, ko mu vuva gorenin pana abana pa pezo ari ka vitu baolo tagigiri tana Tamaza,>> za gua.

² Ko za lao na mateana momoe ko za vuva gorenin pana abana pa pezo za na baolo, nari za rajaria na tubu tadoalana beto na varivitigina jola ria qari tekua na vinagilagilana na manugu piruna, beto ria qari vatarazaea na beku kirena aza.

³ Beto na mateana vinaori za vuva gorenin pa ivere za na baolo, ko za jemere vei na orungudi ria na tinoni ukedi za na ivere, ko ria doru zakazava toadi pa ivere za qari uke beto.

⁴ Beto na mateana vinaue za vuva gorenin pana pie beto doru vuvugu pie za na baolo, ko qari tapeluku orungu beto ria dorudi.

⁵ Beto qa nongoria za na parangana na mateana za kopudi ria na kolo, ari za gua vei,
<<Ao na tuvizimu,

na koviriamu beto na perangaimu, na Lio-
somu,

ura na tuvizina za na mua varituti ao.

⁶ Ura qari vanyororia na orungudi

ria na mua tinoni beto ria na tinoni korokoro-
tai,

ko koviria qu vabukudi na orungu ao ria qari
varivai.

Na padadi tugu ria za na vinakilasa aza!>> za
gua.

⁷ Beto qa nongoria mule ara za na mamalaingi
za lame vei pana ia vavavavuina, ari za gua vei,

<<E, Bangara, ao na Tamaza vivamu jola,

qari tuvizi beto qari zozoto ria na mua var-
ituti!>> za gua.

⁸ Beto na mateana vinamade za vuva goren
pana tapo za na baolo, nari za tavamalumu za na
tapo ko za vavavuidi na iku ria na tinoni,

⁹ ko ria na tinoni za qari tavavui vikevikere
pana manginina na tapo, ko qari poja vikevikeria
tu ria za na izongona na Tamaza aza za neqi joladi
ria na oja. Ba qarike gabala loi pale tu ria za na dia
sela ko bari vatarazaea na Tamaza.

¹⁰ Beto na mateana vinalima za vuva goren
pana nyumunyumuna bangara tana manugu
piruna za na baolo, nari za togai na rodomo ku-
nikuni za na binangara tana manugu piruna, ko
qari garatia tu na meadi ria na tinoni, ura za koi
vei ngaoloria na vitigi.

¹¹ Beto ko qari poja vikevikeria ria za na Tamaza
pa noka, ura za ngaoloria na vitigina na tubudi. Ba
qarike gabala loi pale ria za na dia roiti ikikeredi.

¹² Beto na mateana vinavonomo za vuva goren
pa pie Iupareti za na baolo, ko za pidili za na kolo,

ko za tavatana vakole vadi na zona karovo ria na bangara mari lame vei pa zagere tapo.

¹³ Za beto aza za qa batiria za kue ongongu ikikeredi qari dogoro vei na bakarau. Kue ongongu ikikeredi ari za qari votu lame vei pana ngujuna na ratovo, pana ngujuna na manugu piruna, beto pana ngujuna na tinoni korokorotai sekesekena.*

¹⁴ Ura ria na ongongudi na tomete ikikeredi qari vavavotu roiti varivagabaradi. Kue ongongu ikikeredi ari za qari votu lao pana tadiria na bangara pa doru guguzu pa pezo, ko qari varikamudi ko mari varipera pana rane lavatana tana Tamaza vivana jola.

¹⁵ (<<Mu vainongoro! Pala mana lao vasiboro vei na tinoni ikikoqu ara! Mina tamana aza za korapa suvere gelegele, beto za kopudi na nana poko ko minake rerege golugolu, na tavakekea pana varikamu tinoni,>> za gua i Jisu.)

¹⁶ Ko qari varikamudi pana maka ia qari giganani Amaqedoni pana paranga Hiburu ria na ongongu ikikeredi ria na bangaradi na guguzu pa pezo.

¹⁷ Beto za na mateana vinavitu za vuva gorenii pa vavagalo kota za na baolo, nari za tanongoro za maka mamalaingi lavata za lame vei pana nyumunyumuna bangara pa leona na zelepade, za paranga vei ari, <<Koviria za okoto!>> za gua.

¹⁸ Beto za kapi vasiboro za na kota, za tanongoro na kukuku, za pererekata za na paka oka, beto za jou za maka nunu lavatana jola. Totonai vei za

* **16:13** Na tinoni korokorotai sekesekena za na manugu piruna vinaori.

taroiti na tinoni pa podapodalaina za oqoro pore maka nunu bi kamua za na lavatana na nunu ani.

¹⁹ Ko za tapaqala ue za na pezona na guguzu lavata, beto ria na guguzu tadiria na pukupuku tinoni za qari tajegara beto. Ko pana zona vei aza za vakilasia na Tamaza za na kuta guguzu pa Babiloni, ko za vabukuni za na vaini pana nana kapa varivakilasana.

²⁰ Doru nuza za qari maragutu betodia beto na kubokubo za qari tavaarare betodia.

²¹ Beto na kabu aisi pa noka na padapada liman-gavulu kilo na okoto mamatadi za qari lotu tariria na tinoni ko tinganai qari vamoroania tu ria za na Tamaza, ura na ikerena jola za na oja aza.

17

Na Tugele lavata beto na Manugu Piruna

¹ Beto maka ari ka vitu mateana qari aruria ka vitu baolo za lagere ko ari za paranga veiniziu, <<Mae, lame ko ma vabatinigo na vinakilasa aza mina taroiti pana tana reko tugelena za nyumu pana keketaidi zoku pie.

² Ria na bangara pa guguguzu pa pezo za qari roiti vabosi tavitia aza, beto ko ria na tinoni pa pezo ba za tori vabuku vadigedigeredi tu na vainina na nana roiti bosina aza,>> za gua.

³ Beto za qa tatoka pana neqi tana Ongu Tabuna ko qa tapogozo lao pana maka qega ara. Ketakoi qa batia ara za maka reko za zae pa narena maka manugu piruna jemejemerena, za takuti pana tinina za na galegale izongo qari vamoroania na Tamaza beto ko ka vitu batuna beto manogaputa na keuna za na manugu piruna aza.

⁴ Na reko aza za vazaea na poko davalana beto na jemejemerena beto za sarini na qolo, na patu poreveveidi beto ko na patu kilakilangadi za na tinina, beto za arua pana limana za maka kapa qolo za pugelia na uana varivakeadi beto na pajidi ria na toa roiti vabosi.

⁵ Beto pana reana za takuti za maka izongo za pae na ginuana:

BABILONI NA KUTA

NA TINADI DORU TUGELE BETO DORU UANA BO-SIDI PANA KASIA GUGUZU.

⁶ Beto qa batia ara za na reko za digere taleni na orungudi ria na tinoni tana Tamaza beto ria qari uke taleni na dia rangena i Jisu.

Ko totonai qa batia aza za qa gabara vitivitigi.

⁷ Nari za nanaza veiniziu ari za na mateana: <<Ae za vei ko qu gabara tu ao? Ma ule vakabere vanigo za na ginuana golomona na veveina na reko zana, beto ko veveina aza na manugu piruna ka vitu batuna beto ka manogaputa keuna, aza na manugu ketakoi za zae na reko zana.

⁸ Na manugu piruna qu batia ao zana za na toana mae tu perangaina, ba za tori uke tu; beto tata mina votu zale vei pana leo oqili kepore vinabetona aza ko na vinabetona za pala mina tapipiara aza. Ria na tinoni suveredi pa kasia guguzu zake takuti nizongodi pana buka za kolea nizongodi ria qari tekua na toa jola pa podapodalaina tu za taroiti na kasia guguzu, za pala mari gabarani ria aza tonai mari batia. Ura na toana mae tu perangaina aza; koviria za tori uke tu; ba pala mina bola ligu aza.

⁹ Ko ani za na gigalai lugena tu mina boka revangia na ginuana. Ari ka vitu batuna za ari ka

vitu kubokubo ketakoi za nyumunyumumu na reko, ko ari ka vitu bangara tugu ria.

¹⁰ Ka lima za tori jola tu na dia binangara, ba maka za korapa, goto aza na vinavitu za ogoro lame, ba totonai mina lame aza nari za pala na totozo papakana gu za mina bangara aza.

¹¹ Goto aza na manugu piruna na toana perangaina, ba koviria tori kepore tugu, aza tugu za na bangara vinavesu, ko aza za maka tugu ari ka vitu, ko pala mina gozoriagana tugu na vinakilasa aza.

¹² Goto ka manogaputa keuna qu batiria za ari ka manogaputa bangara ria. Qari ogoro tekua na neqi binangara ria, ba tonai mari tekua na neqi ko mari bangara za pala mari kole bangara tavitia maka aoa za na manugu piruna.

¹³ Ari ka manogaputa ari za maka gu na dia roquroqu ko mari loi lao vani gu na manugu piruna za na dia neqi na viva.

¹⁴ Ria ari mari rajai za na lami, ba mina vakilasaria na lami ria. Ura aza za na Kuta tadiria na kuta beto na Bangara tadiria na bangara. Mari varene tavitia aza ria na tinoni takukudi, tamijatadi beto qari turu vamauru pana dia rangerange,>> za gua za na mateana.

¹⁵ Beto ari mule za guniziu vei za na mateana, <<Ria na pie qu batiria ao, ria qari kole pa keketaina na reko tugele, za ria na gotogoto tinoni, na minete tinoni, na pukupuku tinoni beto ria na tinoni okokotodia parangana.

¹⁶ Goto ka manogaputa keuna beto na manugu piruna qu batiria ao, za marike tavaraguani za na reko tugele aza. Ko mari teku vakenini ria doru nana zakazava za izongoria beto mari loi

vagolugolu pale. Mari gani rikatia na masana beto mari vato paleni pa iku.

¹⁷ Ura za vakolea na Tamaza tu pa bulodi za mari vei tugu ko mina gore votu za na roquroqu tonai mina maka na dia vinaego beto qari loi lao vani na manugu piruna za na dia neqi binangara ko tinganai mari gore votu beto za doru paranga tana Tamaza.

¹⁸ Goto aza na reko qu batia ao zana za na guguzu lavata za bangaradi ria doru bangara pa pezo,>> za gua.

18

Za Tajegara Tapiara na Guguzu Babiloni

¹ Ego za jola zara za vei za qa batia mule za maka goto mateana za lagere vei pa noka. Za izongia na neqi lavatana jola aza beto na malakapina za vakaberia za na kasia guguzu.

² Za velavela viviva vei ari aza,
<<Za lotu tajegara! Lotu tapiara!

I Babiloni, na kuta guguzu lavata!

Ko koviria na dia ia suvesuverena na tomete,
na dia guguzu suvesuverena ria na ongu ikik-
eredi,

na suvesuverena tadiria na manugu tatavadi,
nake liosodi beto qarike tatavaragua.

³ Ura na vaini bisibosina
za vabuku digeredi doru pukupuku tinoni.

Beto ria na bangabangara pa pezo
za qari roiti vabosi tavitia aza.

Beto ko ria na tinoni qari varivavai lao lame
za qari izizongo taleni za na roiti vabosi
tana,>> za gua.

⁴ Beto qa nongoria mule ara za maka mamalaingi za lagere vei pa noka, ari za gua vei,
<<Mu votu taloi lame pana guguzu aza

za gamu na qua tinoni,
ko muke somanani
na uana ikikerena tana,
ko muke somana gozoria
na vinakilasa tana!

⁵ Ura qari varitotopare zae pa noka
za na sela tana,
beto ko zake koroto roquria na Tamaza
ria na roiti ikikeredi tana.

⁶ Mu roiti laoni tana
aza vei za roiti laoni aza tadiria goto,
vatamo vinorini padana nana roiti
za na vinakilasa tana,
na nana kapa za mu vatamo vinorini
na neqina na buku za varivabuku vadigereni.

⁷ Maka moqaza vei za valavata muleni makana
beto za suvere valeleanagana,
nari za ao ba mu vani tugu
na vitigi beto na takulanga.
Ura pa bulona ari za gua vei aza,
<Na kalao qa nyumu bangara ara, nake
nabonaboko ara,
beto ko na takulanga manake izongo gozoria,> za
gua.

⁸ Ko za vei za na oja mina gozororia aza
za mari makarai raja pana maka rane gu:
na uke, na takulanga, beto na songe.
Beto mina tavurungu pana iku,
ura na Bangara na Tamaza mina vakilasia aza
za na vivana jola,>> za gua za na mamalaingi pa
noka.

⁹ Beto ria na bangara pa pezo, ria qari somana roiti vabosi tavitia aza beto qari suvere valeana-dia vei aza, za mari lukana beto mari lukana takulangani aza, tonai mari batia na tulana na iku za gania aza.

¹⁰ Ria pala mari turu pa zouna tu, ura qari matagutu keta mari somana tavavitigi qari gua, beto ari mari gua vei,

<<Varivatakulanga jola! Varivatakulanga jola!

Na kuta guguzu lavata!

Babiloni, na kuta guguzu neqina jola!

Pana maka totozo papakana gu

za kamugo na vinakilasa!>> mari gua.

¹¹ Ria na tinoni vavai pa pezo mari lukana takulangani aza, ura kepore mule na tinoni bi vaitekuria na dia zakazava.

¹² Kepore tugu bi vairia na dia qolo, na siliva, na patu poreveveidi beto na patu kilakilangadi, beto ko vei tugu ria na poko lineni, na poko je-mejemeredi, na kala davala, na silika. Na suvege omanga leadi qarike boka vavaidi, na barasi, na aeana, na patu dekolai za zae na vaidi qarike boka vairia, beto maka zava qari gigalani na aivori za taroiti pana livo manugu, beto na suvege poreveveidi.

¹³ Beto na oela omanga leana na vuruvurun-guna, na pepiumu omanga leana. Beto ko vei tugu na vavavui ruqa omanga leana, na moa. Beto na vaini, na oela olive, na palava, na vuiti, beto vei tugu na bulumakau, na sipi, na hose beto na topitopili qari ragataria beto vei tugu na pinauzu qari tavai teku.

¹⁴ Qari paranga lao pana tana ria na tinoni vavai,

<<Ria doru zakazava qu nyonyorogua joladi ria ao za qari tateku pale pana tamu.

Beto doru zakazava qari bata leana beto qari kilanga

za qari murimuri pana tamu,

ko koviria munake izongo bati sogaria!>> qari gua.

¹⁵ Ko ria na tinoni vavai qari izizongo taleni na kole roiti vavai pana guguzu lavata aza za mari turu pa zouna ura qari matagutu keta mari somana gozoria na vitigi tana, za mari lukana takulangani aza,

¹⁶ ari mari gua vei,

<<Varivatakulanga jola! Varivatakulanga jola!

Za na kuta guguzu lavata!

Za tavapokopokoni na poko poreveveidi,

na poko davalana beto na jemejemerena,

za tavararini na qolo, na patu poreveveidi,

beto na patu kilakilangadi!

¹⁷ Ba pana maka totozo papakana gu

za qari murimuri betodia ria na izizongo ari!

>> mari gua.

Ko ria doru kapini pana vaka, ria qari tuti pa vaka, beto ria na boe, ria qari roiti teku poata pa vaka, za mari turu pa zouna,

¹⁸ ko mari lukana za totonai mari batia na tulana na iku za vurungia na guguzu, ko ari mari gua vei, <<Kepore zozoto za maka guguzu bi poreveveina jolani na kuta guguzu lavata zana!>> mari gua.

19 Beto mari repo taridi kavuru pezo na batudi
beto mari lukana takulangani vei ari,
<<Varivatakulanga jola! Varivatakulanga jola!
Na kuta guguzu lavata!

Ria doru poredia vaka qari rerege pa iveri
za qari izizongo pana izizongo tana!
Ba pana maka totozo papakana gu
za qari murimuri betodia ria doru zakazava!

20 Mu suvere qeraqera za gamu pa noka,
beto gamu na tinoni tana Tamaza,
na tinoni tagarunumiu beto na tinoni korokoro-
tai.

Ura za tori vakilasani tu na Tamaza aza
ria na ngangangulu za roiti lameni aza
tadigamu,>> mari gua, za gua za na
mamalaingi.

21 Beto za ovulu tekua tu maka mateana
neqineqina za maka patu doa lavata, ko za gona
goreni pa iveri lavata, beto za paranga,
<<Zara mina tavakilasa vei
i Babiloni na kuta guguzu lavata.

Mina tagona gore valupi vei na patu pa kolo,
ko minake izongo tabata sogu.

22 Ko minake tanongoro sogu pana tamu
za na mamalaingidi na mike hapu, na keradi
na tinoni, na kuvili!

Ria na bokabokadi pana okokoto roiti pa lima
za marike tabata sogu pana tamu.

Beto ko na mamalaingidi na patu doa vavakovuru
palava

za marike izongo tanongoro pana tamu.

23 Na kabereana na juke
minake izongo tabata sogu pana tamu,

beto marike izongo tanongoro sogā
za na mamalaingidi ria na marene na reko
koni varielavadi.
Ria na mua tinoni vavai
za qari tinoni poreveveidi jola pa kasia
guguzu,
beto ria doru pupuku tinoni
za qari tatoka vapiru pana potana ikeredi
tamu,>> za gua.

²⁴ Ko za tavakilasa i Babiloni, ura za tajutuni aza
za na orungudi ria doru tinoni tana Tamaza, ria na
tinoni korokorotai, beto ko ria doru qari tavauke
pa kasia guguzu!

19

Na Vatarazae pa Noka

¹ Pana ligudi ari za qa nongoro veini ara na
mamalaingina maka varikamu minete lavata za
pa noka, ari qari gua vei,
<<Vatarazaea na Tamaza!

Na inaalo, na vinalavata, beto na neqi
za tana na nada Tamaza!

² Ura qari tuvizi beto qari zozoto ria nana
varituti!

Za tori pitua tu aza za na reko tugele lavata
aza za toka vaselai na guguzu pa pezo
pana nana uana bosina.

Ko za vakilasia na Tamaza aza,
ura za vaukeria na nana nabulu,>> za gua.

³ Beto qari maka velavela viva vei mule ari,
<<Vatarazaea na Tamaza!

Na tulana na iku za vurungia na guguzu
lavata aza
zake koroto zae kamua na kamua,>> qari gua.

⁴ Nari qari opo koqomo gore ari ka rabete made tinoni matamata, beto ko ari ka made manugu toadi, ko qari vatarazaea za na Tamaza za nyumu pana nana nyumunyumuna bangara, ari qari gua vei,

<<Agua! vatarazaea na Tamaza!>> qari gua.

Na Vavolo Varielava tana Lami

⁵ Beto maka mamalaingi za koko lame vei pana nyumunyumuna bangara, ari za gua vei,

<<Vatarazaea nada Tamaza,
gamu doru nana nabulu
beto gamu doru tinoni peki na lavata
gamu pangagani na Tamaza,>> za gua.

⁶ Beto qa nongoro veini ara na mamalaingina maka minete tinoni lavata za ovanga vei na kiarani pie, beto za vei na pererekatadi na paka oka lavata, ari qari gua vei,

<<Vatarazaea na Tamaza!

Ura na Bangara, nada Tamaza vivana jola, za bangara.

⁷ Ta qeraqera beto ta makarai qeraqera,
beto ta vani na vinalavata aza.

Ura za tori kamu tu za na totozo varielava tana lami,
ko za tori vatana vakolea tu makana za na reko.

⁸ Za tori taiani tu na reko za na poko koregana za vazaea,

za kilanga beto na liosona,>> za gua.

(Na poko koregana za ria na uana tuvizidi tadiria na tinoni tana Tamaza.)

⁹ Beto za paranga lame taqu za na mateana, ari za gua vei, <<Mu kutia za ari za gua vei,
<Mari tamana ria na tinoni qari tasoru ko mari

somanani na vavolo varielavana na lami,> mu gua. Ari za na paranga zozotodi tana Tamaza,>> za gua za na mateana.

¹⁰ Nari qa opo gore todongo pa nenena ko ma vatarazaea qa gua, ba ari tu za guniziu vei, <<Muke roitini aza! Ura ara za maka nabulu vevei mutugu ao beto veveidi tugu ria na taimu qari ule votuni na vavakatona i Jisu Karisito. Na Tamaza tu za mu vatarazaea! Ura na vavakatona i Jisu za vakanoko ria na tinoni korokorotai ko qari ule votuni nana nongoro,>> za gua.

Na Tinoni za Zae pana Hose Keka

¹¹ Beto qa batia za na oka za tarevanga, nari ma dogoro qa gua za qa batia za maka hose keka ko aza za zae pa narena na hose za tagigala Na Tarangena beto Na Zozoto. Ko pana tuvizi za tutidi ria na tinoni beto za rajaria nana kana.

¹² Na matana za qari vei na memeanana na iku, beto pa batuna na kubo vasuvasu bangara za vazaeria. Maka izongona za takuti kolena pana tana, ba kepore na tinoni za gilagilai goto makana gu aza za gilagilai za na izongo aza.

¹³ Za vazaea na poko gojo doru za tavatubuluni na orungudi ria nana kana. Na izongona za Na Paranga tana Tamaza.

¹⁴ Beto qari tutia ria na minete tinoni varipera pa noka, qari vazaeria na poko keala poreveveidi, na liosodi, beto qari okoto zae pa naredi na hose.

¹⁵ Za bola votu vei pana ngujuna za maka benete varipera za jola na ganina, aza mina vakilasa ria na pukupuku tinoni qari kanai, beto mina bangaradi ria ko minake aru qeraqeradi ria. Mina vakilasa vaukeria aza ria pana nana tagigiri na

Tamaza vivana jola, mina vei vaputaputa maka tinoni za kole tetete vakoloria na qurepi pana tete monyomonyoni vaini.

¹⁶ Beto za takuti pana nana poko gojo doru beto pana avana pa kale nene matuana za na izongo ari qari paranga vei:

NA KUTA TADIRIA NA KUTA BETO NA BANGARA
TADIRIA NA BANGARA.

¹⁷ Beto qa batia mule za maka mateana za kole turunana pa narena na tapo, beto za kole kuku ria doru manugu tatava qari kole tatava lao lame pa vavagalo kota, ari za gudi vei, <<Mae, lame varikamu pana vavolo lavata tana Tamaza!

¹⁸ Mu lame ko mu ganiria na masadi ria na bangara, na masadi ria na matamata tadiria na tinoni varipera, na masadi ria na varene, na masadi na hose, beto na masadi ria na tinoni qari zae pa naredi na hose, beto ko na masadi ria doru tinoni, na tinoni taruvatadi na pinauzu, peki na lavata!>> za gua.

¹⁹ Beto aza za qa batia za na manugu piruna beto ria na bangabangara pa pezo, beto na dia pukupuku tinoni varipera lavata za qari varikamu, ko mari rajai za aza za zae pa narena na hose, beto ko ria na tinoni varipera tana aza qari gua.

²⁰ Ko za tateku za na manugu piruna tavitia na tinoni korokorotai sekesekena za roroitidi na roiti varivagabaradi pa moena na manugu piruna. Ria tugu na roiti varivagabaradi ari za toka vapiruria ria qari tekua na vinagilagila tana manugu piruna beto ko qari vatarazaea na kirena na manugu piruna. Ko ari kori ari za qari tagona lao toa pa leo kolo iku za vurungia na nai.

²¹ Goto ria doru dia tinoni varipera za vauke beto paledi aza za nyumu pana hose, pana nana benete varipera aza za bola votu lame vei pana ngujuna. Ko qari poteni doru manugu tatavadi za na masadi.

20

Maka Vuro Aoro

¹ Beto qa batia za maka mateana za lagere vei pa noka, za korapa araruanana za na viduluna na patena na oqili kepore vinabetona, beto maka seni lavata.

² Za vakilasia ko za aru tamania za na ratovo, aza na dole kolena tu pa moa, na izongona za na bangaradi ria na tomete babi i Setani zana, ko za piu vakole pale maka vuro aoro.

³ Za piu betoa nari za gona kura goren pa leo oqili kepore vinabetona beto za pate tari vamauria beto za vakoleni maka vinagilagila mauruna ko minake tarevanga, ko mike toka vapiruria na pukupuku tinoni, tinganai mina okoto maka vuro aoro. Pa liguna tu aza, beto mina taruvata pana maka iapeki totozo papakana.

⁴ Beto qa batiria za okoto nyumunyumuna bangara, beto ria na tinoni qari korapa nyumuria, ria qari tavamalumuni na varituti. Ria za na ongudi ria qari tamaja kujuku na batudi, pana ginuana ria za qari ule votuni na vavakatona i Jisu beto na paranga tana Tamaza, beto ko qarike vatarazaea ria za na manugu piruna babi na beku kirena, beto qarike tekua na vinagilagila tana manugu piruna pana readi babi pana limadi. Ria

za qari toa mule ko qari nyumu bangara tavitia na Karisito maka vuro aoro.

⁵ Ko zara za vei za na totozo turu mule momoe mari turu mule ria na tinoni. Goto ria doru tinoni ukedi qari kole jola za qarike toa mule, tinganai za jola za maka vuro aoro.

⁶ Mari tamana ria qari somana turu mule pana totozo turu mule momoe; nana tinoni na Tamaza ria. Ria za minake vakilasaria na uke vinaori, goto ria za na iama tana Tamaza beto tana Karisito, beto ko mari bangara tavitia aza pana maka vuro aoro.

Za Tavakilasa i Setani

⁷ Totonai mina jola za maka vuro aoro, za mina taruvata ketakoi za tapiu i Setani,

⁸ ko mina votu lame toka vapiruria ria pukupuku tinoni pa made uququna na kasia guguzu, ria qari tagigala Qoqi beto Maqoqoi. Mina varikamudi i Setani ria ko mari varipera, ko na zokudi ria za vei tugu na nagaza pa poanana.

⁹ Qari zaea za doru kota pa pezo ko qari varikamu varilivutaini ria za na guguzu ia tadiria na tinoni tana Tamaza beto aza na guguzu taroquroqu vitivitigina tana. Ba za lagere tu za na iku pa noka, ko za vurungu vauke betoria ria doru qari varikamu.

¹⁰ Goto na bangaradi ria na tomete, aza za toka vapiruria ria na tinoni, za tagona lao pana pou kolo iku beto na iku nai manginina. Aza za na ia ketakoi qari tagona lao na manugu piruna beto na tinoni korokorotai sekesekena, ko mari kole tavavitigi viviva pana ia aza na rane na bongi ko mina kamua na kamua.

Na Varituti Betobetona

¹¹ Beto qa batia ara za maka nyumunyumuna bangara, na lavatana beto na kekekana, beto qa batia tugu aza za nyumu ketakoi. Qari ukuni na oka beto na pezo aza, qari murimuri ko qarike tabata sogā.

¹² Beto qa batiria qari tori uke tu, na pekidi na lavatadi, qari kole turu pa moena na nyumunyumuna bangara. Qari tavaloto revanga ria na buka, beto za tavaloto revanga mule za maka aza na buka za kolea nizongodi ria qari tekua na toa. Ko qari tatuti ria qari tori uke tu, pana okokotona na dia roiti qari roitidi, vei qari takuti pana buka ria.

¹³ Beto na ivere za lua votudi ria na tinoni ukedi pa leona, beto na uke beto na ia tadiria na ukedi ba qari lua votudi ria na tinoni ukedi qari kole pa leona, ko qari tatuti pana okokoto roiti qari roitidi.

¹⁴ Beto na Uke beto ko na ia tadiria na ukedi za qari tagona lao pana ovuku iku. Na ovuku iku ani za aza na uke vinaori.

¹⁵ Ko ria doru zake takuti na izongodi pana Buka Toa, za qari tagona lao pa leo ovuku iku.

21

Na Noka Koregana beto na Pezo Koregana

¹ Beto qa batia za na oka koregana beto na pezo koregana. Ura za tori maragutunana tu za na oka momoena beto na pezo momoena, beto na ivere ba za maragutunana tugu.

² Beto qa batia za na guguzu madina, aza na Jerusalema koregana, za korapa votu lagere vei tana Tamaza pa noka. Ko za tori tavasari

vatanana tu, ko za batabata lea jola vei na reko za tavatana ko mina elavia za na marene mina tekua.

³ Qa nongoria mule za maka mamalaingi lavata za lame vei pana nyumunyumuna bangara, ari za gua vei, <<Vainongoro, na suvesuverena tana Tamaza za kole tavitiria ria na tinoni! Ko aza mina suvere tavitiria beto ria za mari nana tinoni aza. Na Tamaza makana mina suvere tavitiria ko mina dia Tamaza.

⁴ Mina nyunyu paledi na oni kolo matadi. Na uke mina kepore za totonai, beto vei tugu na takulanga, na lukana, beto na vitigi. Ura na zakaza leludi za qari tori murimuri tu,>> za gua.

⁵ Beto za paranga aza za nyumu pana nyumunyumuna bangara, <<Vainongoro, ara qa vakorega ria doru zakazava!>> za gua. Beto ari za guniziu vei mule, <<Mu kutiria za ari, ura na paranga ari za na tarangedi beto na zozotodi,>> za gua.

⁶ Beto ari mule za guniziu vei, <<Koviria qari okoto beto ria na zakaza ari! Ara za na alapa beto na omega, na podapodalaina beto na vinabetobetona. Aza na tinoni za kidepe za ara mana vani na pie bukuna za lame vei pana vuvugu pie za kolea na toa jola, ko minake vaia za na pie aza.

⁷ Ko na tinoni mina varene pana rangerange za mina teku izongoria za na zakaza ari pana taqu, beto ko ara za mina nana Tamaza, goto aza za mina tuqu ara.

⁸ Goto ria na matamatagutu arudi, ria qari lotu pana dia rangerange, ria za paji na dia toa, qari varivuke, qari roiti vabosi, qari roiti potana, qari vavatarazae beku, beto ria doru tinoni sekesekeki za na iadi za pa ovuku iku nai. Ko aza za na uke vinaori,>> za gua.

Na Jerusalema Koregana

⁹ Beto maka ari ka vitu mateana, ria qari aruria ka vitu baolo za pugeleria ka vitu oja betobetodi, za lame pana taqu ko za paranga vei ari, <<Mae, lame ko ma vabatinigo na reko aza na maqotana na lami,>> za gua.

¹⁰ Beto za tigoroziu na Ongongu ara beto za pogoza zagere zaeniziu na mateana pana maka kubo lavatana beto na ululuna jola. Beto za vado-goroniziu za na Guguzu Madina Jerusalema, aza za korapa lagere vei pana tana Tamaza pa noka.

¹¹ Ko na guguzu aza za kilangani na malakapina na Tamaza, ko na kilangana za vei maka patu poreveveina, za kilanga lioso vei na patu jasipa.

¹² Na babana pana varilivutaina za na lavatana beto na ululuna, ka manogori atakamanana, ko ka manogori mateana tugu za qari kopu pana okoto atakamana. Qari takuti pana atakamanadi za na izongodi ari ka manogori butubutu Izireli.

¹³ Qari okoto kukue atakamana beto za ka made kalena: kue keta pa zagere tapo, kue keta pa suvu tapo, kue pa kale meri, beto kue pa kale matua.

¹⁴ Na babana tobana na guguzu lavata aza za tavaturu pana ka manogori patu patubiti maurudi, beto qari okoto takuti pana patu ria za na izongodi ari ka manogori tinoni tagarunudi tana lami.

¹⁵ Ko aza na mateana za parangaziu ara za arua maka kolu qolo padapadana, ko mi padai za na guguzu, ria na atakamana, beto na babana tobana za gua.

¹⁶ Qari varitoto beto za ka made kalena na guguzu lavata aza, ko na kakazana za varitoto vei

tugu na revatana. Za padani na kolu padapadana za na guguzu lavata nari na kakazana, ululuna, beto na revatana na guguzu za qari okoto kori vuro made gogoto kilomita beto.

¹⁷ Za padai mutugu na mateana za na babanana, za maka gogoto madengavulu kobu lima na ululuna. Za pada veini tugu qari padapada vei ria na tinoni totonai.

¹⁸ Na babana tobana za na patu jasipa, goto na guguzu doruna za taroiti pana qolo, za kilanga vei na gelas liosona.

¹⁹ Na patu kokovana na babana tobana na guguzu lavata za tasari volovolozone na okokoto patu poreveveidi. Na patu kokovana momoe za na patu jasipa, na vinaori za bu vei na patu sapira, na vinaue na aqate za nyoro vajemere, goto na vinamade za na patu emerolo.

²⁰ Na vinalima za na patu sadonikisi zoku kalana, na vinavonomo za na patu rubi, na vinavitu na patu kiresilaiti beri, na vinavesu na patu berielo, na vinasia na patu topazi, na vinamanogaputa na patu karaesoparasi, na vinamanogamaka za na patu jasinita, beto na vinamanogori za na patu ametiseti.

²¹ Ari ka manogori atakamana rari za qari okoto taroiti pana ka manogori patu kilakilangadi. Beto na zona lavata pana guguzu lavata za taroiti pana galegale qolo ko za kilanga lioso vei na gelas.

²² Kepore za maka zelepade ba batia pa korapana na guguzu, ura aza tugu na Bangara na Tamaza vivana jola beto na lami za na zelepade tana guguzu lavata aza.

²³ Na guguzu aza zake kilu izongia na tapo babi

na popu ko bari vakaberia za na guguzu, ura na malakapina na Tamaza za kabere pa varilivutaina beto na lami za na juke tana guguzu aza.

²⁴ Ko ria na pukupuku tinoni za mari rerege pana kabere tana guguzu aza beto ko ria na bangara pa pezo za mari pogoza laoni na dia izizongo vinalavata pana guguzu aza.

²⁵ Na atakamana za marike izongo tapate na rane doruna, ura kepore bongina za na ia aza.

²⁶ Beto mari pogoza luge laoni pa korapa guguzu lavata aza ria na izizongo lelead beto na vinalavata tadiria na pukupuku tinoni.

²⁷ Goto minake izongo tavaluge lao pana guguzu aza za maka zakazava pajina, babi aza za roroitidi na roiti varivakeadi beto za sekeseke. Ba ria gu za takuti na izongodi pana Buka Toa tana lami za mari luge pana guguzu aza.

22

¹ Beto za vabatiniziu tugu na mateana za na pie varivatoana, za lioso valeleana, za nyoro lagere vei pana nyumunyumuna bangara tana Tamaza beto na lami,

² ko za nyoro gore vei pa korapana na zona lavata pa guguzu lavata. Pana kori kalena na ovuku za turu za na suvege varivatoana, za vua manogori totozo pana maka aoro, maka totozo pa maka popu; beto ko ria na equruna za na salanadi ria na pupuku tinoni.

³ Kepore maka za taleve pana tana Tamaza za mina kole pa guguzu aza, goto na nyumunyumuna bangara beto na lami gu za pana ia aza beto ria nana nabulu za mari vatarazaea.

⁴ Pala mari batia na izumatana aza, beto mina takuti pana readi za na izongona aza.

⁵ Na bongi za mina kepore za ketakoi, beto na juke beto na tapo za marike kilu kole, ura na Bangara, na Tamaza gu za na dia kabere, ko ria za mari kole gu bangara kamua na kamua.

Na Mule Lame tana Karisito

⁶ Beto ari za guniziu vei aza, <<Na paranga ari za na tarangedi beto na zozotodi. Na Bangara, aza tugu na Tamaza za iadi na neqi ria na tinoni korokorotai, za garunia za nana mateana, ko mi vadogorodi ria nana nabulu, ria na zakazava za tata mari pidoko lame.

⁷ Mu vainongoro ko! Za tata gu na lamequ ara! Mari tamana ria qari vataberia na paranga korokorotai qari kole pana buka ani!>> za gua.

⁸ Ara Jone, za qa nongororia beto qa batiria doru zakaza ari. Ko totonai qa nongoria beto qa batiria nari za qa opo gore pa pezo ko ma vatarazaea za na mateana aza za vabatiniziu na zakazava zara qa gua,

⁹ nari za paranga za na mateana, <<Dai, muke roitini aza! Ara ba maka nabulu veveimu tugu ao, beto veveidi tugu ria na tavitimu, na tinoni korokorotai, beto ko ria doru qari vataberia na paranga pana buka ani. Goto na Tamaza tu za mu vatarazaea!>> za gua.

¹⁰ Beto ari za poja veiniziu, <<Muke aru golomoria na paranga korokorotai pana buka ani, ura za tata lame gu za na totozo tonai mari pidoko lame za ari.

¹¹ Goto koviria za aza na tinoni za roitini na roiti ikikerena, za mi lalaonana tugu roitini na ikerena,

aza za paji nana toa za mi toani tugu laonana za na toa pajina; aza za tuvizi mi laonana tugu roiti vatuvizi, beto aza za lioso nana toa za mi suvere lioso tugu laonana,>> za gua.

¹² Za paranga i Jisu, <<Mu vainongoro! Za tata gu na lamequ ara. Mana pogoza lameni za na pinia mana iadi ria na tinoni, aza na padana na okokotona na dia roiti qari roitidi.

¹³ Ara za na alapa beto na omeqa, na momoe beto na liguligu, na podapodalaina beto na vina-betobetona.

¹⁴ Mari tamana ria qari tori valiosoria tu na dia poko, ko mari tavamalumu ko mari tutia za na zona za lao luge vei pana atakamanana na guguzu lavata, ko mari somana tekua za na vuana na suvege varivatoana.

¹⁵ Goto pa peguruna na guguzu lavata ria qarike tavamalumu ko mari luge ria na tinoni ikikeredi, ria qari roiti potana, na roiti vabosi, varivuke, vatarazae beku, beto ko ria za learia na roiti seke-seke.

¹⁶ Ara Jisu za qa garunu laoni za na qua mateana, ko mina ululeni pana tadiria na ekelesia ria na zakaza ari. Ara gu za na tuti lamequ beto na podo tutiqu pana ti Devita, beto ara tugu za na seru volavolaza leana za tolanga,>> za gua.

¹⁷ Na Ongongu beto na maqotana na lami za qari paranga lao ti Jisu, <<Mu lame,>> qari gua.

Beto ko aza za nongoria na paranga ani ba mi paranga vei tugu, <<Mu lame,>> mi gua.

Ko gamu doru gamu kidepe, za mu lame. Aza za nyorogua za mi tekua za na kolo varivatoana za kepore na vaina.

Ria na Paranga Vinabetobetona

¹⁸ Ara Jone za qa paranga vabalauria ria doru qari nongoria na paranga korokorotai qari kole pana buka ani: na tinoni mina vatamo laodi mule kakiana, za pala mina tamo lao vani mule na Tamaza pana tana ria na oja qari takuti pana buka ani.

¹⁹ Beto na tinoni mina teku paledi kaki paranga korokorotai qari kole pana buka ani, za mina teku paleni tugu na Tamaza pana tana za na iana pana vuana na suvege varivatoana beto pana guguzu madina qari tavavakato pana buka ani.

²⁰ Aza za ululedi doru zakazava ari za paranga, <<E, za tata gu na lamequ ara!>> za gua.

Agua. Mu lame, Bangara Jisu!

²¹ Na variroqu varialona tana Bangara i Jisu mi kole somana pana tadigamu dodoru tinoni tana Tamaza! Agua.

Kubokota Adapt New Testament **Ghanongga: Kubokota Adapt New Testament (Bible)**

copyright © 2024 The Seed Company

Language: (Ghanongga)

Contributor: Islands Bible Ministries

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 2 May 2025

b15930fb-006d-5d59-8c92-849586c93e2c